Nr. 192 (15.271). Lwów, piątek 25. sierpnia 1939. Rok LX.
Ч. 192 (15.271). Львів, пятниця 25. серпня 1939. Рік LX.
Opłata pocztowa uiszczona gotówką

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ. ВИДАННЯ: А. Б.

DIŁO

Wychodzi codziennie rano.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10 II ПОВ.
Телефон Редакції 246-4E
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060
„ Банку Чеських Лєгіов Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Мобілізація у Франції.

ПАРИЖ, 23. 8. ПАТ. В ПАРИЖІ ПРОГОЛОШЕНО ТАКИЙ УРЯДОВИЙ КОМУНІКАТ: „З УВАГИ НА ЕВРОПЕЙСЬКУ СИТУАЦІЮ УРЯД РІШИВ ПОШИРИТИ ДОСІ ВИДАНІ ВІЙСЬКОВІ РОЗПОРЯДКИ ТА ПОКЛИКАТИ ПІД ЗБРОЮ ДОДАТКОВИЙ КОНТИНҐЕНТ РЕЗЕРВІСТІВ".

В ДОБРЕ ПОІНФОРМОВАНИХ КОЛАХ ТВЕРДЯТЬ, ЩО В ОСТАННІХ ГОДИНАХ ПОКЛИКАНО У ФРАНЦІЇ ПІД ЗБРОЮ К. 700 ТИСЯЧ РЕЗЕРВІСТІВ.

Премієр Даладіє відбув сьогодні конференцію з польським амбасадором, відтак проводив засіданням постійного Комітету Народньої Оборони, яке відбулося в будинку міністерства війни. В тому засіданні брав участь міністр закордонних справ Бонне, міністр маринарки Кампінчі, летунства Ля Шамбр, ґен. Ґамелен, ґен. Ґольсон, адмірал Дарлян та ґенеральний контрольор Жакоме.

Президент Лебрен вернувся сьогодні до Парижа з відпустки.

ПАРИЖ, 23. 8. ПАТ. ВІД ГОД. ВЕЧОРОМ ВСІ ПАРИЗЬКІ РАДІОВИСИЛЬНІ У СВОЇХ ПРЕСОВИХ КОМУНІКАТАХ ЗАПОВІДАЮТЬ, ЩО ВНОЧІ БУДУТЬ РОЗКЛЕЄНІ НА ПУБЛИЧНИХ БУДИНКАХ ПАРИЖА АФІШІ, ЯКІ ПОКЛИКУЮТЬ ПІД ЗБРОЮ ДЕЯКІ РІЧНИКИ РЕЗЕРВІСТІВ. РОЗКЛЕЄННЯ ТИХ АФІШОК ВИРІШЕНО З ТЕХНІЧНИХ ОГЛЯДІВ, ЯК СПРАВНІШИЙ СПОСІБ ПОКЛИКАННЯ, НІЖ ІНДИВІДУАЛЬНІ ПОКЛИКАННЯ.

Наради на варшавському замку.

ВАРШАВА, 23. 8. Президент держави прийняв сьогодні у присутности маршала Сьміґлого-Ридза премієра ґен. Славоя-Складковського та віцепремієра інж. Квятковського, які складали президентові Мосьціцькому звіт про працю уряду.

НІЧНЕ ЗАСІДАННЯ ПОЛЬСЬКОГО УРЯДУ.

ВАРШАВА, 23. 8. ПАТ. СЬОГОДНІ, В ГОД. 22. ВІДБУЛОСЯ ПІД ПРОВОДОМ ПРЕМІЄРА ҐЕН. СЛАВОЯ СКЛАДКОВСЬКОГО ЗАСІДАННЯ УРЯДУ.

Анґлійський амбасадор у Берхтесґадені.

ЛЬОНДОН, 23. 8. Форін Офіс потвердило вістку, що британський амбасадор у Берліні Невіль Гендерсон дістав доручення виїхати негайно до Берхтесґаден, щоб відвідати Гітлера. Після вчорашнього засідання англійського уряду амбасадор Гендерсон дістав доручення передати канцлерові Гітлерові особисто лист премієра Чемберлена. Зміст того листа тотожний із вчорашніми рішеннями анґлійського уряду. Ніякого іншого листа амбасадор Гендерсон канцлерові Гітлерові не передав. У свому листі премієр Чемберлен ще раз перестерігає канц. Гітлера перед наслідками майбутньої аґресії проти Польщі та ще раз зясовує в листі становище Великої Британії.

Форін Офіс повідомив французький та польський уряд про свій крок.

Сьогодні в год. 12. амбасадор Гендерсон прибув до Зальцбурґу, відки він негайно виїхав автом до Оберсальцберґу.

Німецьке Інформаційне Бюро подає, що канцлер Гітлер прийняв сьогодні британського амбасадора Гендерсона, який вручив канцлерові лист премієра Чемберлена. КАНЦЛЄР ГІТЛЄР НЕ ЗАЛИШИВ БРИТІЙСЬКОМУ АМБАСАДОРОВІ НІЯКИХ СУМНІВІВ, ЩО ЗОБОВЯЗАННЯ ДАНІ БРИТІЙСЬКИМ УРЯДОМ НЕ МОЖУТЬ СПОНУКАТИ РАЙХУ ЗРЕКТИСЯ ВИСТУПІВ У СПРАВІ СВОЇХ ВАЖНИХ НАЦІОНАЛЬНИХ І ЖИТТЄВО ВАЖНИХ ІНТЕРЕСІВ.

ФРАНЦУЗЬКИЙ АМБАСАДОР В МІН. ЧЯНО.

РИМ, 23. 8. ПАТ. Амбасадор Франції в Римі відвідав сьогодні пополудні мін. Чяна, якому, як кажуть він зясував становище французького уряду суопроти европейських проблем.

Воєнне поготівля Европи.

ВОЄННЕ ПОГОТІВЛЯ В ҐІБРАЛЬТАРІ.

ҐІБРАЛЬТАР, 23. 8. ПАТ. ВІД УЧОРА В ҐІБРАЛЬТАРІ ЗОВСІМ ВИДНО СТАН ВОЄННОГО ПОГОТІВЛЯ. ВСІ ВІДПУСТКИ ТА ПЕРЕПУСТКИ У ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИНАХ ПРИПИНЕНО. У БРИТІЙСЬКОМУ ҐАРНІЗОНІ ПАНУЄ ОЖИВЛЕННЯ. ОБСАДЖЕНО СТАНОВИЩА ВАЖКОЇ НАДБЕРЕЖНОЇ І ПРОТИЛЕТУНСЬКОЇ АРТИЛЄРІЇ НА СКЕЛЬНИХ ВЕРХАХ НЕДАЛЕКО ТВЕРДИНІ. ОДНОЧАСНО СКРІПЛЕНО ЧАСТИНИ НА ЕСПАНСЬКІЙ ГРАНИЦІ. ВХІД ПРИСТАНІ ВІД ПІВНІЧНОЇ СТОРОНИ ЗАМКНЕНО. КОМІСІЯ ОБОРОНИ ҐІБРАЛЬТАРУ ВІДБУЛА НАРАДИ. В ҐІБРАЛЬТАРІ ОЧІКУЮТЬ ПРИБУТТЯ НОВИХ ВОЄННИХ КОРАБЛІВ.

ВОЄННЕ ПОГОТІВЛЯ У ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 23. 8. Учора відкликано у Франції з відпусток усіх старшин і вояків. Одночасно ґен. Ґамелен видав розпорядки подібні до тих, які появилися у вересні м. р. В найближчому часі скличуть французький парлямент на надзвичайне засідання. Можливе теж, що прем. Даладіє оголосить загальну мобілізацію на основі повновластей, що їх признав йому парлямент.

ПРОТИЛЕТУНСЬКЕ ПОГОТІВЛЯ АНҐЛІЇ.

ЛЬОНДОН, 23. 8. ПАТ. Міністерство внутрішніх справ доручило льокальним орґанам зорґанізувати одночасне гашення світел на публичних дорогах підчас летунського алярму. Алярмову систему піддадуть точній контролі, щоб вона справно функціонувала.

ПОГОТІВЛЯ ГОЛЯНДІЇ.

ГАҐА, 23. 8. ПАТ. Я звязку з міжнародньою ситуацією голяндський премієр де Ґер припинив свою відпустку та вернувся до Гаґи. Колишній премієр Колійн, який вибирався в подорож довкола світа, відло[illegible] свій відпочинок. Військова влада відкликала [illegible] відпустки. Голяндська летунська лінія втратила тепер всіх своїх летунів і мусіла припинити летунську комунікацію на [illegible]вні краю.

НЕВПИННІ НАРАДИ ДИПЛЬОМАТІВ.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Премієр Чемберлен прийняв пополудні міністра координації народньої оборони льорда Четфільда та міністра Гора.

БУДАПЕШТ. Німецький посол в Анкарі фон Папен у дорозі з Берліна до Туреччини задержався сьогодні впол[illegible]е на короткий час на будапештенськім летови[illegible], де він зустрінувся з німецьким послом у Будапешті.

РИМ. Мін. Чяно відбув довшу розмову з мадярським шарж дафер-ом Наґі.

ПАРИЖ. По засіданні постійного комітету Народньої Оборони премієр Даладіє відбув нараду з мін. Бонне.

БУКАРЕШТ. Польський амбасадор у Букарешті Рачинський говорив сьогодні з міністром закордонних справ Гафенку.

АНҐЛІЯ СТРИМАЛА ЕКСПОРТ СИРІВЦІВ.

ЛЬОНДОН, 23. 8. ПАТ. Британський уряд видав сьогодні вечором окремий розпорядок, щоб задержати рівень запасів сирівця у краю. Між ін. за границю заборонено вивозити багато сирівців, напр. алюміній, мідь, олово, залізо, сталь, бавовну, кавчук, нікель і т. д. Вивозити ці сирівці можна буде тільки за окремим дозволом.

Два окремі розпорядки забороняють вивіз засадничих сирівців та воєнного матеріялу. Заборона експорту зброї обіймає теж літаки, навіть цивільних типів, мисливської зброї та муніції навіть у випадках, якщо передтим був даний дозвіл на вивіз. Дозволу треба буде для достав, що переступають 25 штук мисливської зброї або револьверів та 500 штук муніції.

МІН. ГАЛІФАКС ВИГОЛОСИТЬ РАДІОВУ ПРОМОВУ.

ЛЬОНДОН, 23. 8. Анґлійський міністр закордонних справ льорд Галіфакс виголосить завтра, в год. 20.30 десятихвилинну промову перед мікрофоном британської радіофонії. Промову льорда Галіфакса передаватимуть деякі европейські й американські радіовисильні.

Премієр Чемберлен відбув сьогодні розмову з американським амбасадором Кенеді. Урядово проголосили, що анґлійський король з уваги на скликаний парлямент покидає сьогодні вечором Шотляндію, в якій перебуває на феріях і вертається до Льондону. Після повороту король вислухає звіту премієра Чемберлена про ситуацію. Завтра має відбутися в букінґгемській палаті приватна рада.

КАНАДА НЕ СПІШИТЬСЯ.

ОТТАВА, 23. 8. Канадійський премієр заявив, що в теперішній хвилині він не бачить потреби скликувати парлямент. Якщо така потреба зайшла би, то він не буде гаятися з відповідними дорученнями.

Масові арештування у Ґданську.

ҐДАНСЬК, 23. 8. ПАТ. Ґданська поліція політична арештувала за останніх 24 години багато польських залізничників, не подаючи при тому причини арештування. Крім того політична поліція перевела арештування серед ґданської польонії. Ті арештування мають масовий характер.

В Оруні та Пеклі, місцевостях на терені Ґданська зареквіровано дві польські школи для ґданської гаймвери.

—o—

Німецький бомбовик над Богуміном.

БОГУМІН, 23. 8. ПАТ. Сьогодні від сторони Німеччини надлетів німецький 3-двигунний бомбовик, який пролетів над Богуміном містом і над Богуміном Старим. Негайно заалярмовано військову владу. Небавом надлетів польський мисливський літак, який приневолив німецький бомбовик відступити знад польської території. Подібне нарушення границь німецькими бомбовиками мало місце вчора в передвечірніх годинах.

Перед нарадами Народнього Комітету.

Львів, 23. серпня 1939.

(К.) Здається, не було багато моментів у політичній історії українського народу, з якими можна б порівняти той, що його переживаємо сьогодні. На наших очах обертається карта історії, яку знову надіємося, яку хочемо записувати й ми нашими ділами, жертвами, політичними актами. У такій хвилині збірається Народній Комітет Українського Національно-Демократичного Об'єднання.

Перед кожною вдумчивою українською людиною стають мимохіть питання: Чи був сенс саме сьогодні, саме в часах, де просто з дня на день змінюється політичне положення, де сказане сьогодні вже завтра надається до архіву — скликувати політичне тіло з майже найвищими — в даній українській політичній дійсності — прерогативами? Чи буде воно мати що сказати? Чи не краще в такій порі, коли мовчать великі цього світа, коли за кулісами, а не на вібраннях і в парляментах рішається доля народів — мовчати і нам?

Не поділяємо цих сумнівів. Є наші, **українські рації**, щоб саме сьогодні хтось, **доконечно хтось**, до широких кол українського громадянства заговорив, щоб дав йому вказівки, створив твердшу опору для його політичної орієнтації. Широкі кола нашого громадянства — і це явище помітне сьогодні майже всюди — виставлені на безліч ріжних впливів, які йдуть ріжними шляхами. Перед цими впливами безрадні провідні кола народів, що мають свої державні апарати. Пропаганда йде під землею, у таємній устній і письменній передачі, йде і над землею, в етері. Ще ніколи в політичній історії народів офіціяльна, контрольована і кермована пропаґанда не ріжнилася так від неофіціяльної, як сьогодні, ще ніколи ця остання не була така сильна, інтенсивна, принадлива. На її суґестії, на принадні голоси чужих обітниць і міражів виставлені й ми. Не можемо закривати очей, що ці інтимні „дорадники" і коректори української політики діють, розгублюють, мають вплив на наші маси — в умовинах сьогоднішньої політичної дійсности. Нерви, почування злорадности, бажання відплати — це недобрі союзники політики розуму, зате ідеальні для політики відрухів і негайної реакції. Чи в таких умовинах має капітулювати наш політичний розум, мають мовчати ті, що їх доля висунула на провідні політичні місця?

Та є ще другий момент, який наказує найтісніший контакт провідних центральних кол з відповідальними місцевими. Недавні події в цілому краю показали, що тут і там повстає непотрібно паніка, зневіра в себе, а за тим іде втеча від громадянської праці. Це безумовно явища, які не причиняються до справного функціонування національного організму. Їх треба доконче опанувати. Чи можемо це зробити сьогодні в пресі, або в особистих зустрічах? Здається, сучасні настрої у нас можна опанувати, можна дати точку оперття для поведінки, для одностайного політичного думання найширшим масам лише тоді, коли буде ясно сформульована українська рація на сьогоднішню хвилину і коли цю рацію сформулює якесь авторитетне тіло. Лише осьтак поставлені напрямні національної політики, яких треба придержуватися, внесуть можливий порядок у нинішню нашу розгубленість, сцементують наші настрої і не дозволять нам далі розбивати собі лоби у сутінках сьогоднішніх сліпих вулиць.

Українська політична дійсність не має покищо політичного тіла, яке можна б назвати — сенсу стрікто — національним проводом. Та чи це оправдує мовчанку на всіх політичних „взиціх"? Чи може живий нарід допустити до проривів у своєму збірному житті? І то саме у хвилині, коли найістотніший інтерес наказує тяглість цього збірного життя, суцільність його політики? Очевидно, що ні. І тому **таке тіло, яке матиме почуття сили сформулювати елементи української національної рації і вмітиме їх сформулювати правильно, чи цього хочемо чи не хочемо,** займе **те пусте місце, де Національний Провід повинен стояти.** Таким чином Народній Комітет, наскільки правильно виповнить свою функцію, наскільки сформулює ці елементи української рації — в силу існуючих умовин у наслідок нинішнього паралічу, який спутав українське політичне життя — заповнить те місце, звідки повинні йти накази для цілого народу. Чи ці слова, які пишемо, це комплімент для УНДО і для його провідної верхівки? Далеко ні! Ці слова означають лише, яка велитенська відповідальність стоїть перед Народнім Комітетом, як незвичайно обережний, але й рішучий він повинен бути, коли устійнюватиме напрямні для української національної політики в сьогоднішню пору, як дуже він мусить голити розум, холодну льоґіку сьогоднішнього політичного розвитку — з настроями, почуваннями і надіями широкого українського загалу.

Маємо непохитну надію, що ці труднощі Народній Комітет розвяже. Ми свідомі, що лише почуття відповідальности за долю нації, лише зрозуміння сьогоднішньої історичної хвилини і ніщо інше не ляже в основу нарад та ухвал Народнього Комітету. Бажаємо йому, щоб повага його нарад та постанов дорівнювала повазі нинішньої хвилини. І будемо раді, коли ці постанови відповідатимуть і виходитимуть з потреб української національної рації.

Мінхен і Москва.

Дві лекції на тему: ідеольогія і дипльоматія.

Наші часи — це повна, основна переоцінка вартостей, ревізія метод, революція світоглядів. Що вчора вважалось останнім словом поступу, нині є наївним назадництвом, що вчора було варварством, нині є програмою. Словом — „панта рей".

Так є воно принайменше у внутрішньо-політичній царині, в ідеольоґічній. А в міжнародній, у дипльоматичній? Дипльомати дальше носять свої ґротескові однострої, тримаються своєї передпотопової єрархії, установленої ще на ахенському конґресі, уживають старої французької термінольоґії. Так, але рівночасно на кришах амбасад побіч фляґових маштів появились антени радіотелеґрафічних стацій, літак заступив карету, у дипльоматичному вишколі етикета пішла на друге місце після глибоких студій.

Це лиш форма дипльоматії — але який її зміст? Чи залишився він той самий, що давніше — чи піддав карколомній еволюції, яку переходить тепер усе політичне життя?

Серед нашого громадянства часто доводиться чути погляд, що дух часу просяк міжнародню політику так само глибоко, як і внутрішню. Нинішне міжнародне життя — мовляв — це вже не змагання держав — це могутня боротьба ідеольоґій. На наших очах родяться нові ідеї, нове життя — могутне, яке не знає компромісів зі старим загибаючим світом, яке мусить його знищити і заняти його місце. Як хочемо перемогти, мусимо вповні вплести наші змагання у переможний похід того нового життя — воно нас не заведе. Коли напр. Гітлер видає безпощадну боротьбу большевизмові — твердять прихильники „нової дипльоматії" — робить він це не у висліді дипльоматичних калькуляцій, які можна кожночасно змінити, а на основі ґранітної ідеольоґічної програми, яку сам проголосив і якій мусить залишитись вірний. Не вірите? Прочитайте лиш „Майн Кампф" — сторона... рядок... Там найдете все, чорне на білому!

Українська політична думка скоро зрозуміла, що напр. рада народніх комісарів СССР не є помічним орґаном комінтерну, лиш владою російської держави; але треба було щойно кільканадцять сильних поглядових лекцій, щоб переконатися, що так само III. Німеччина є державою німецького народу, а не еманацією ідеольоґії міжнароднього націоналізму.

Першу лекцію становив Мінхен, який у нас уважали початком нової історичної доби — доби самовизначення народів, а який виявився лиш початком могутньої німецької територіяльної експансії, для якої самовизначення народів було таким самим тактичним арґументом, як старосвітські „історичні права" чи нововинайдений „життєвий простір". А оце прийшла друга лекція, яка виказала, що для дипльоматії III. Німеччини протикомінтернівська ідеольоґія, яка здавалось би лежить в основі націонал-соціялістичного світогляду, не має більшої питомої ваги, як самовизначення народів — ця ефемерида, що мала узьке завдання — оправдати німецькі домагання до Судетів.

Нечайно прийшла з Москви вістка, яка зовсім збурила загально розповсюднені поняття про ідеольоґічні основи закордонної політики сучасної Німеччини. Виявилося, що всі ідеольоґічні мановри — це лише звичайні маскінистичні декорації для реальної німецької політики, які розлетілись від одного подмуху вітру, відкриваючи одиноку реальну дійсність: німецьку державу, яка подібно як і всі інші національні держави, служить виключно інтересам німецького народу, а не якимсь універсалістичним ідеольоґіям.

Закордонна політика новітньої об'єднаної Німеччини перейшла кілька фаз, які йшли рівнобіжно з ріжними фазами розвитку внутрішнього устрою Німеччини, але не були у безпосередній залежности. II. імперія мусіла змагатися з Францією, опісля також і з Анґлією, за геґемонію в Европі та на морях, тому дбала про добрі сусідські взаємини з Росією, які давали їй вільну руку на Заході. З огляду на те цісарська Німеччина не розвивала своєї експансії у східному напрямі, континентальному, лиш у західному, заморському. Не зважаючи на таку політику, Німеччина й Росія найшлись підчас світової війни по противному боці фронту, у висліді складної системи аліянсів.

Антантські морські сили замкнули відразу німецьку фльоту у пристанях, зате російська революція дала німецькій армії змогу обсадити велитенські простори над Чорним та Балтійським Морем, скермовуючи таким чином німецьку експанзію з кольоніяльного напряму на східно-европейський.

Кінець світової війни відібрав Німеччині спільний кордон з Росією і тим самим змогу продовжувати східну експанзію, зате поставив обі держави у таке саме положення — „гнаних і голодних". Це й була площина німецько-совітського порозуміння в Рапалльо.

Гітлер мусів очистити Авгієву стайню ваймарської республики від розпаношеного комунізму, тим самим станув на пальці Москві. Ще перед приходом до влади мусів він кинути масам програму, яка зєднала б виголоджені, збідовані маси — мусів показати шлях до якоїсь обітованої землі, де є подостатком сировців, хліба, простору. Перспектива кольонізації нездорових тропікальних кольоній мало принаднчива, зрештою доступ до них замикали непереможні фльоти; тому Гітлер вказав на недалекі багаті землі, що їх німці 1917-18 р. залишили так легко. Тимчасом французька дипльоматія втягнула СССР до протинімецького „демократичного" бльоку, що згуртувався довкола Женеви — у відповідь на те Німеччина об'єдналася з Італією та Японією і назвала цей бльок „протикомінтернівським" — дарма, що практично він був у першу чергу звернений проти Англії та Франції.

При здійснюванні одного етапу своєї імперіялістичної програми Німеччина стрінула

— як за Бісмарка — сконсолідований фронт на заході, тому вертається до Бісмаркової концепції „рікферзіхерунгсфертраґу" з Росією, ховаючи до архіву всі ідеольоґічні реквізити, якими до тепер декорувала свою закордонну політику. Під впливом міжнародньої дійсности Німеччина покинула 1939 р. — на довший чи коротший час — протибольшевицький фронт, так само як Анґлія 1920 р. і Франція 1934 р.

Німецько-совітський пакт нарушує політичні концепції деяких українських політичних груп — тим більше, чим більше в тих концепціях переважала орієнтація над вірою у власні сили. Ніякого катаклізму для української визвольної політики він не становить так само, як не була катаклізмом ліквідація антантської інтервенції. Німецько-совітський пакт неагресії, заключений у розгарі переговорів над совітсько-анґлійсько-французьким та над німецько-італійсько-японським військовим союзом наглядно доказує, яке хитке у міжнародньому житті поняття союзника та ворога. Вже навіть та подія може поставити проти СССР нові політичні сили — так само, як франко-совітський пакт замінив рапальського союзника Совітів на завзятого ворога. Нація, здібна до здійснення своїх завдань, знайде скорше чи пізніше міжнародні сили, з якими могтиме співпрацювати.

Для кого визвольна політика не полягає на штивному примонтовуванні до готових „ідеольоґічних бльоків", хто вміє відріжнити форму від змісту, фразу від дійсности — для того сензаційна вістка з Москви не могла принести ніякого удару ані навіть розчарування.

(гал.)

Як один українець говорив з французом

про інших українців, що живуть у Франції.

(Від власного кореспондента).

Париж, 18. серпня 1939.

У паризькому тижневику „Ля Флеш" — „Стріла", орґані французької партії фронтистів — партії, що „поборює великі банкові трести та впливи чужинецьких урядів" — як каже її партійне гасло, появилась стаття п. н. „Українська еміґрація" („Ля Флеш", ч. 182 11.—18. серпня 1939. р.).

Автор п. Б., (чи не п. Беранс, бо таким іменем підписана і стаття, що обговорює російську еміґрацію у Франції в тому самому числі „Ля Флеш"), говорив з п. Шаповалом, головою Української Громади у Франції і від нього взяв інформації про інші українські орґанізації у Франції, як це зовсім виразно бачимо із дальшого тексту, який наводимо в точному перекладі:

„Українська еміґрація знайшла у Франції широкі можливости, щоб себе зорґанізувати та розвинути діяльність в усіх ділянках свого соціяльного життя. Під покровом Української Громади у Франції, що має багато членів, створили цілу мережу бібліотек та зорґанізували виклади, де робітники, що прийшли з Галичини, навчилися читати і писати. Кілька днів тому відкрили в Монбеліяр „Народній Дім", який збудували українські робітники, що працюють у фабриках Пежо.

Це товариство (себто Українська Громада) має демократичну та соціялістичну тенденцію та мусить вести завзяту боротьбу з іншими ґрупами, що бажають узяти під свій вплив українських еміґрантів. Спершу велику діяльність розвинули були комуністи. Однак якийсь незрозумілий зворот наказав тим самим комуністам стати палкими звеличниками гетьмана Скоропадського, претендента на український престіл, протеґованого німцями. Гетьманська партія складається з ультра-реакційних елементів, що мають звязки з реакційними російськими колами, яких симпатії для гітлерівщини відомі. Німецька пропаґанда використала цю ґрупу. Завдяки німецьким допомогам, багато публікацій в українській мові розкинено між еміґрантами у Франції. Один з відомих гетьманців Олександер Севрюк, колишній шеф української комуністичної орґанізації у Франції, займає нині визначне становище референта українських справ при гітлерівському міністрі Розенберґові.

Крім гетьманців істнує тут т. зв. „націоналістична" орґанізація з виразною фашистівською та гітлерівською тенденцією. Ця орґанізація видає в Парижі великий тижневик „Українське Слово".

Берлін дуже пильно дбає про пропаґанду між українськими еміґрантами. І тому ця „націоналістична" пропаґанда підтримана німецькими фондами, дуже діяльна всюди, де живуть українці. Отже не дивне, що Франція стала дуже важним центром тієї „націоналістичної" пропаґанди. Окремі емісарі вешталися по Франції та збирали адреси українців. За тим прийшла повінь летючок, книжок, ґазет з гітлерівськими тенденціями, які дістали безплатно всі українські кольонії у Франції. Всі ті публікації приходили з Берліна. В сучасну хвилину є понад 60 „націоналістичних" орґанізацій. Вони мають добре зорґанізований технічний апарат, велику друкарню та книгарню.

Щоб зневолити українців, що не хочуть йти за гітлерівськими директивами та, щоб зломити їх опір, „націоналісти" мають ріжні методи, до нагальности включно. Вони погрожують опірним їхній пропаґанді, що їх повикидають із Франції. Деякі „націоналісти" представляються за поліційних аґентів, щоб налякати наївних та нетямущих.

З окремим запалом „націоналісти" поборюють Українську Громаду у Франції, якої президентом є п. Шаповал. Щоб оцінити в якій мірі це товариство перешкоджає гітлерівській пропаґанді, вистачить згадати, що від кількох місяців німецька пропаґанда через радієву віденську стацію надає аж окремі щоденні авдиції в українській мові, призначені виключно для українців, що живуть у Франції. Треба признати, що ці радієві авдиції баламутять часто слухачів. Навіть одна місцева установа покинула під впливом тієї пропаґанди товариство (тобто орґанізацію п. Шаповала) та перейшла до націоналістів."

*

Шановні читачі нехай вибачать, що в такі переломові хвилини для держав і народів, ми передаємо такі дрібні звістки, на перший погляд смішно маловажні. Однак це теж образок деяких тут хронічно нездорових відносин між українцями на терені Франції. Нема ніякого сумніву, що закид, мовляв, гетьманці, чи найбільша українська орґанізація у Франції т. зв. „Український Народній Союз", що має велику українську друкарню та книгарню в Парижі — субвенціоновані Німеччиною, закид кинений українцем перед французьким журналістом, належить до катеґорії вчинків, які пахнуть поганою провокацією. Якщо політичне міжнародне положення нам дозволить, то за якийсь час, як пройдуть ті гарячі політичні дні, можна буде на сторінках „Діла" розяснити такі темні справи. Про них варт подати до загального відома, бо вони затроюють не тільки українське еміґраційне життя у Франції, але шкодять усім нам, на рідній землі і поза нею.

Юрій Студинський.

З польської преси.

Рібентроп на Кремлі.

Справа заключення пакту неаґресії між Німеччиною та СССР є нині головною темою міркувань польської преси. Відомий польський публіцист М. Сцежинський присвячує тій темі величезну статтю у варшавській **„Ґазеті Польській"** (з 23. VIII.). Він прирівнює теперішній німецько-большевицький пакт неаґресії з відомим договором з 1905. року, що його заключив був цісар Вільгельм II. з царем Миколою II. у Берке. Цісар Вільгельм II., використовуючи ослаблення Росії через війну з Японією та через внутрішню революцію,

„знаменито підхопив наївність царя Миколи, коли в таємниці — навіть перед своїми найближчими співробітниками — дав йому підписати синій папірець, якого зміст мав відограти ролю блискучого фаєрверка."

„Подібне явище маємо саме нині. Рібентроп їде до Москви, щоб докінчити там таємні розмови обох диплґоматій та щоб підписати пакт неаґресії між німецьким і російським тоталізмом. Совітська Росія з внутрішніх причин та военного конфлікту на Далекому Сході, сама добре відчуває, що її роля мусить обмежитись до власних внутрішніх клопотів та що на такому неспокійному базарі, як нинішня Европа, вона не повинна суперничати. Про це довго не хотіли чути держави Заходу, привязуючи за велику вагу до переговорів з Москвою, в яких політичні кола Льондону і Парижа хотіли найти лік на більшість актуальних болячок в Европі — між іншим для оборони перед Третім Райхом."

П. М. Сцежинський підкреслює, що може єдина Польща не рахувала на військову допомогу Совітів у можливому конфлікті і від років уже рішуче виступала проти плянів совітського перемаршу через територію Польщі.

„Тому — пише він далі — новий фаєрверок німецької дипльоматії не викликав у нас переляку і не спровокував окликів обурення та нарікань, що нас заскочили. Мабуть таксамо зареаґує на цей факт наш румунський союзник. Захід Европи щераз дістав докази, що польська закордонна політика далеко передбачувала та знаменито визнається в дійсному положенні в цій частині европейського континенту."

Обговоривши фарисейську тактику Гітлера з антибольшевизмом та Сталіна з антифашизмом, п. Сцежинський заявляє:

„Третій Райх своїм останнім ходом бажає оживити свій внутрішній ринок перед днями Таненберґа і перед партійним зїздом у Нірнберґу. Ось „Канцлер Мира" — навіть з Комінтерном заключив пакт всупереч тому, що сам написав! Все для миру! А цей Ґданськ — це дрібниця! Може вдасться в цей спосіб спаралїжувати рішення на Заході Европи бодай на кілька днів.

А Сталін бажає підбити вгору ціну, якої домагається у переговорах, що йдуть у Москві з французькими та анґлійськими ґенералами."

Берлін і Москва.

„Заки буде можна основно оцінити дійсне значіння концепції пакту про взаємну неаґресію між Третім Райхом та СССР, концепції, що раптом вискочила на дієву сцену як Мінерва з голови Зевеса у формі комунікату Німецького Інформаційного Бюра — треба — пише п. М. Недзялковський у **„Роботніку"** з 23. VIII. — підождати на німецькі і совітські урядові чи півурядові коментарі. Це станеться небавком, бо п. фон Рібентроп уже нині має приїхати до Москви.

Покищо хочу підкреслити — для польської опінії — декілька моментів. Кілька тижнів тому ми звертали увагу, що серед провідних кол СССР істнує тенденція зберегти **поставу вичікування** на випадок світового конфлікту. У джерел цієї тенденції лежали б дві можливости: 1) або бажання заграти ролю „суперарбітра" у ближчій або дальшій будучности; 2) або також бажання **тимчасово** відійти від европейської політики, щоб цілком зосередити свою увагу на справі Далекого Сходу.

Тенденція, про яку кажу, найочевиднїше перемогла; не тільки перемогла: вона викликала порух на один крок далі. **Бо дитина зрозуміє, що Москва Сталіна пішла на руку Берлінові Гітлера: дала йому дипльоматичний успіх у хвилині, коли Берлінові якнайбільше було треба успіхів.** Не думаю, — пише п. Недзялковський — щоб про цей факт людові маси Польщі та Заходу колинебудь призабули.

Таємницю зберегли прекрасно. „Тайна дипльоматія" святкує свої тріюмфи. Не є це тріюмф змагань за врятування миру.

В політиці Третього Райху відбувся карколомний скок. Чейже вісь будували на основі „антикомуністичного пакту" при зкомпаніяменті плачів на тему „большевицької небезпеки", що загрожує світові. **Виявляється, що „антикомуністичний пакт" можна заступити — пактом про неаґресію. Здогадуюсь, що після цього удару, зробленого долонею канцлера Гітлера, всі свічки засвітилися в очах японських ґенералів.** А може це спроба шантажу у відношенні до Японії. Хто зна...

Пакт про неаґресію між „Комінтерном" та „Фашінтерном" — це справді видовище, яке важко розумно назвати. Чи це означає поворот до „політики Рапалльо"? Та-ж за саме бажання повороту до цієї політики розстріляли в Москві, не так то давно марш. Тухачевського! Радше ні! Бодай не зразу таки! Побачимо, як буде виглядати текст пакту, яка доля зустріне військові анґльо-французо-совітські переговори... Тоді можна буде зробити кінцеві висновки.

Для Польщі, для Великої Британії та для Франції **ситуація не зміняється.** Лишається всилі збірна воля оборони і збірне рішення оборони. Дарунок Сталіна канцлерові Гітлерові саме в переломових днях не вплине на реальний уклад сил в Европі, хоч Союз Соціялістичних Радянських Республик вийшов із гри."

Політика Сталіна відповідає політиці Комінтерну.

„Підписання торговельного договору з Ґретім Райхом і повідомлення, що міністр Рібентроп їде в Москву заключити там пакт неаґресії — відкривають — на думку п. А. Хшонщевського з **„АБЦ"** (з 23. VIII.) — цілком дійсні цілі совітської політики **і без сумніву будуть дошкульним розчаруванням для численних французько-анґлійських кол,** які думали, що Совіти будуть одним зі стовпів протинімецької системи. Переважна частина анґлійської та французької політики з визначними політиками на чолі, як б. канцлер скарбу Черчіль, щиро вірила в добрі наміри совітського уряду і думала, що труднощі в московських переговорах можна буде проломити. Західні держави пішли на якнайбільші уступки в користь СССР, пристаючи на майже всі совітські вимоги. Висилка військової місії була останньою спробою дійти до порозуміння з Совітами.

Треба ствердити, що опінія західніх держав завжди переціновала значіння совітської допомоги і також ролю, яку СССР може відіграти в системі безпеки, творений під еґідою анґлійської дипльоматії.

Димісія Літвінова, місце якого заняв **голова ради народніх комісарів Молотов,** була зовнішнім виявом зміни орієнтації закордонної політики совітського уряду. **Молотов є сторонником погляду, що СССР не повинен втручатись в европейські справи. Це вповні відповідає політиці Комінтерну, який і дальше має переможний вплив на політику офіціяльних совітських кол. Річ очевидна, що Совіти не бажають анґажуватись у боротьбі бльоків і радо бачили б вибух світової війни в переконанні, що европейська війна уможливить ширення комуністичної пропаґанди, можливо також спричинить вибух світової революції, яка є кінцевою метою політики СССР."**

Польська опінія — кінчає п. Хшонщевський — ніколи не вірила, що Совіти зможуть відіграти позитивну ролю в системі безпеки. Цікаве тільки, як зареаґують на німецько-совітський пакт неаґресії японці?

Ревіндикації минулого.

У варшавському „Роботніку" з 23. VIII. появилась цікава стаття відомого польського соціяліста Ж. Жулавського, яку з пропущенням кількох несуттєвих уступів подаємо оце в дослівному перекладі. Зазначуємо при цьому, що в кількох місцях статті є місця, виповнені точками.

„З приводу дискусії у справі „шляхти загродової", що нею в останньому часі займається преса, забрав голос у виленському „Слові" п. Мацкевич заявляючи, що він не „україножер" і вповні свідомий ваги української справи, проте домагається „ревіндикації душ" тої шляхти, — бо не оглядаючись на те, чи вона була зукраїнізованою польською шляхтою, чи теж спольонізованою українською — всеж творила спільний **шляхетський наріл,** який цілі століття був Польщею".

Те, що таке поняття Польщі у своїй душі міг випестити консервативний журналіст і заприсяжений оборонець шляхетчини, який все ще мріє про те, щоб на Окопах св. Трійці боронити „шляхетського народу" та його привілеїв — зрозуміла річ. Та незрозуміле, що таке саме становище займають люди, яких виднокруг повинен дальше сягати — понад польські гербарі, навіть з додатками списів української (в оригіналі: руської) та „литовської шляхти.

У 150 років після французької революції — і безпосередньо після ювілейних свят збурення Бастилії чейже можна б домагатися, щоб і в Польщі забули вже про „уродження", про герби та клейноди. Коли тодішня польська суспільність не могла піднятись на той рівень і свою помилку припечатала втратою волі, то вже найближче покоління направило цю помилку у програмі Демократичного Товариства; виправив її Народовий Уряд січневого повстання, а у визволеній Польщі **зробила це Березнева Конституція, касуючи всі привілеї та шляхетські титули,** а також Конституція, що тепер обовязує, яка устійнює, що ні походження, ні віроісповідання, ні національність не можуть творити ріжниць між громадянами — та що критерієм їхніх заслуг і вартости має бути тільки їх особисте зусилля в користь загального добра.

Отож тимбільше треба дивуватися, що всупереч тому всьому засипують значну частину держави відділами „Союзу Загродової Шляхти", що пропаґують його діяльність у деяких східньо-галицьких часописах, зокрема в тижневику „Всхуд", який у практиці зробився чимсь у роді півофіціяльного орґану трьох південно-східних воєвідств; що від деякого часу видають часопис „Побудка", як орґан „загродової шляхти" і що — як це читаю — „після скінчення перших дослідів випрацюють подрібну мапу розселення „заґродової шляхти на східних землях"...

Маю враження, що автори несвоєчасного проекту зі шляхтою не передумали до кінця цілої тої проблеми. Всяка „ревіндикація" минулого з титулу уродження може бути дуже обосічною зброєю, бо ніколи не знати, на чому — раз вона зачалася — нарешті затримається. Зачнеться від „ревіндикації" „заґродової шляхти" на сході, а може скінчитися на ревіндикації Полів, Лямів, Лелевелів, Шайнохів, Гофманів, Шопенів, а потім ріжних Вольффів, Урліхів, Шмідтів, Кльоттів, Сенґайлів і т. д. і т. д...

Утотожнювати шляхетчину з польськістю і підтримувати її гербами та клейнодами ще небезпечніше, бо може розкавалкувати населення всієї Польщі. Поділ на загородову шляхту та хлопів, започаткований у підкарпатських селах, дуже легко може перещепитись на селах з мішаною людністю — на Поділля, на Волинь, на Холмщину — і спричинити повстання з одного боку дрібної шляхетської ґрупи, скупченої в „Союзі заґродової шляхти", та з другої нешляхетської маси українських та польських селян.

Ні, ревіндикації минулого краще лишити у спокою — і з уваги на інтерес сучасности забути на проґомоніді привілеї уродження — та на правдиві чи вифантазувані шляхетські клейноди. Польська політика мусить прямувати не до заґарбання для держави дрібної ґрупи „загродової шляхти", тільки в напрямі здобуття усього українського народу, що можна осягнути, **забезпечивши йому цілковиту рівноправність.** Польща мусить „ревіндикувати" засаду, на яку у свому часі був гордий Ожеховський, пишучи про себе: „Gente Ruthenus, natione Polonus", що по думці теперішніх понять треба б перекласти: „українець з роду — поляк з приналежности до Річипосполитої".

Польська державна рація означає забезпечення свободи полякам і тим усім народам, які живуть серед них, користаючи з рівних прав та опіки Річипосполитої. В такій мірі, як напр. державною рацією Швайцарії є утримати співробітництво всіх альпейських народів, або співробітництво всіх судетських народів було державною рацією Чехословаччини, яка зараз мусіла розпастися, коли нарушено один з її складових чинників.

Не розуміли цього ті з поляків, що серед релігійних та національних конфліктів душили свободу — то диссидентів, то козаків, спроневірюючись у той спосіб польській державній рації.

Двигнув її знову щойно маршал Пілсудський, який умів розпізнати, що єдина державна рація Польщі — це не „національний еґоїзм", не „антисемітизм" та „арійські параґрафи"; не соромливе заслонювання білорусинів назвою „тутейші", не боротьба з „русинами" і творення на українських кресах „заґродової шляхти", тільки **щира рівноправність усіх громадян Річипосполитої без огляду на їхне уродження...**

Ті, що так радо деклямують про завіщання Пілсудського, передовсім нехай тямлять, що і він і життя та історія — як єдину незмінну державну рацію Польщі поставили саме: рівноправність та згідне співробітництво всіх вільних народів, що живуть на землях Річипосполитої".

Додаткові вписи

ДО ВСЕЛЮДНІХ ШКІЛ Р. Ш. У ЛЬВОВІ 29, 30 І 31. СЕРПНЯ 1939.

Українці Львова і підміських громад! Отсим подаємо до відома, що **додаткові вписи до всіх вселюдніх шкіл Р. Ш. у Львові відбудуться в днях 29, 30 і 31 серпня ц. р.**

Львівські вселюдні школи Р. Ш. — це вищеступневі школи. Звертаємо увагу, що тільки вищеступневі вселюдні школи дають дитині повне право не тільки до дальшої освіти в середніх і фахових школах, але також до промислу й ремесла!

Тому сповніть свій обовязок і повписуйте свої діти до вселюдніх шкіл Р. Ш. у Львові, куди кому вигідніше, та освідомлюйте несвідомих і вказуйте їм шляхи до рідних шкіл. Докажіть ділом, що розуміємо правду слів: **„У рідній школі наша будучність!"**

АДРЕСИ ВСЕЛЮДНІХ ШКІЛ „РІДНОЇ ШКОЛИ" У ЛЬВОВІ:

Для середмістя і Стрийської (Галицької) дільниці:

7-клясова дівоча школа ім. Т. Шевченка, вул. Мохнацького 12.

6-клясова хлопяча школа ім. Т. Шевченка, вул. Супінського ч. 23.

Для Городецької і Янівської дільниці:

7-клясова хлопяча школа ім. Б. Грінченка, вул. Городецька 5.

7-клясова дівоча школа ім. Б. Грінченка, пл. св. Юра ч. 5.

Для Жовківської дільниці, Замарстинова і Знесіння:

6-клясова мішана школа ім. короля Данила, вул. Рутовського ч. 22. III.

Для Личаківської дільниці:

6-клясова мішана школа ім. князя Льва, вул. Крупярська ч. 10.

Левандівка:

6-клясова мішана школа, вул. Бастира ч. 12.

Клепарів:

Всенародня мішана школа „Народній Дім", вул. Йорданська ч. 1.

Повітовий Союз Кружків Рідної Школи у Львові.

Почаївські свята.

Головна святиня Почаївської Лаври — Успенський собор, а в ньому чудодійний образ Почаївської Божої Матері. Тож на Успення відбувається тут великий відпуст, на який у попередніх роках збиралося до 30 тис. прочан з Волині, Полісся й Холмщини.

Властиво почаївські свята продовжуються від Успення аж до другого великого свята — дня преп. Йова, ігумена й чудотворця почаївського.

Почаївська Лавра виділена з волинської епархії і безпосередньо підпорядкована митрополитові Діонисієві, як її священно-архимандритові. Митр. Діонисій, як її володар, рік-річно прибуває до Почаєва на лаврські свята. Заздалегідь прибув сюди й тепер.

По дорозі митрополит опинився в Рівному, де разом з архиєп. Олексієм були в місцевому соборі. З Рівного митрополит виїхав до Почаєва автом.

Сьогодні зріст релігійности на Волині величезний. Безбожництво щезає. Якби не деякі події, в Почаєві був би великий здвиг народу. Зрештою прочани готуються.

С. С.

БРИТІЙСЬКИЙ КОРОЛЬ ВЕРТАЄТЬСЯ ДО ЛЬОНДОНУ.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Британський король, який провів літо на замку Бальмораль, вертається в четвер перед полуднем до Льондону.

—o—

АВСТРАЛІЯ БЕЗЗАСТЕРЕЖНО СТАЄ ПО БОЦІ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ.

КАНБЕРРА, ПАТ. Премієр Австралії заявив представникам преси після засідання уряду, що **Австралія без найменшого вагання стане побіч Англії, як це буде необхідне.**

—o—

ДОМАГАЮТЬСЯ НАДЗВИЧАЙНОЇ СЕСІЇ АМЕРИКАНСЬКОГО КОНҐРЕСУ.

НЮ ЙОРК, ПАТ. Як подає преса, поважна група послів та сенаторів домагається, щоб Рузвельт скликав парлямент та сенат на надзвичайну сесію з огляду на поважне міжнародне положення.

У колах, зближених до Білого Дому припускають, що Рузвельт на засіданні конґресу не виступить з ніякою ініціятивою, доки сенат не ухвалить закону про невтральність.

—o—

У БЕЛЬГІЙСЬКІЙ АРМІЇ НЕ ДАЮТЬ ВІДПУСТОК.

БРЮССЕЛЯ, ПАТ. Від середи припинено відпустки у бельгійській армії. Тих, що були на відпустках, відкликали.

Сенсаційна розмова през. о. д-ра Волошина

З ПРОВІДНИКОМ ХОРВАТІВ.

Катовицька „Польонія“ з 22. ц. м. помістила статтю свого париського кореспондента п. н. „Незвичайні ревеляції о. Волошина“ про сенсаційні подробиці розмови президента о. д-ра А. Волошина з провідником хорватів Мачеком. Кореспондент „Польонії“ підкреслює, що д-р Мачек подав подробиці зі своєї розмови з през. Волошином підчас побуту в Загребі по березневих подіях ц. р. в інтерву з загребським кореспондентом французького щоденника „Парі Суар“ Юрієм Ударом на тему внутрішнього положення в Югославії.

— Коли — говорив о. Волошин — я зясував собі докладно справу, що та Чехословаччина, яка вийшла з німецького договору, засуджена на заглогу, повідомив я Берлін про дуже цікаву пропозицію, що її дістав з Будапешту. **Отже мадярський уряд за згоду приєднати Карпатську Україну до корони св. Стефана — прирікав признати цій же Україні таку автономію, яку перед війною мали Хорватія і Славонія.** Я особисто був рішений приняти пропозицію, але не міг цього зробити без порозуміння з Берліном. У першій половині березня повідомив мене німецький уряд, що під ніякою умовиною не годиться на таке поладнання справи Карпатської України, бо це потягнуло б за собою спільний польсько-мадярський кордон, якому Берлін рішуче противиться.

— Наслідком такої заяви — говорив о. Волошин — проголосив я незалежність Карпатської України дня 14. березня 1939. р. При цій нагоді щераз мене запевнили, що Німеччина доконче потребує Карпатської України, бо рішена створити Велику Україну двома етапами. В першому етапі мали прилучити до Карпатської України територію Сх. Галичини, у другому мали обєднати цілу Україну, себто злучити зі Сов. Україною. Супроти таких плянів доручили мені боронити нову державу перед натиском мадярів. Отже коли в наші кордони увійшли мадяри, я приказав ставити спротив, переконаний, що німецька армія прийде мені з допомогою. В іншому випадку, здаючи собі справу з малих сил, що їх мав я до розпорядимости, ніколи не був би видав такого приказу. Одначе заповіджена підмога не приходила. Тоді получився я з Берліном та домагався висилки військ, необхідних до оборони нашої території перед мадярською інвазією. Відповідь, що я її дістав, звалила мене просто з ніг. Мені відповіли такими словами: „Все змінилося! Треба зрезиґнувати! Треба посвятитися!“. Мої протектори й опікуни опустили мене остаточно без якихнебудь вияснень — жалувався о. Волошин — говорив д-р Мачек у своєму інтерву.

На цій основі кореспондент „Парі Суару“ Удар здогадується, що Німеччина з тактичних оглядів — мабуть з огляду на Італію, яка підтримувала Мадярщину — змінила свою політику без найменших докорів совісти. Нічого дивного, що провідник хорватів висловив думку, що мусить числитися з фактом, що Німеччина пристосовує свою політику до таких обставин, які в даному випадку для неї вигідні. З цього велика наука для Югославії. **Ревеляції о. Волошина — кінчить „Польонія“ — цікаві теж для поляків, бо з них виходить, що Німеччина вела подвійну гру і супроти українців і супроти мадярів. Вкінці вивела в поле** українців, поляків і мадярів.

Пактом з Німеччиною хоче СССР зліквідувати

протикомінтернівський бльок?

МОСКВА, АТЕ. Хід нарад на Кремлі у справі пакту неаґресії з Німеччиною тримають у тайні. У Москві говорять, що міродатні чинники дійшли до висновку, що пакт неаґресії з Німеччиною причиниться до зліквідування протикомінтернівського бльоку, який у новій ситуації втратить своє практичне значіння.

Також провідні кола комінтерну стоять на становищі, що ліквідація протикомінтернівського бльоку відкриє нові можливости перед комуністичною акцією в Европі.

РІБЕНТРОП У МОСКВІ.

МОСКВА, ПАТ. Рібентроп причалив на московському летунському майдані в середу в год. 13. В год. 15-ій приняв його Молотов.

„Націоналістичні ферменти“ в комсомолі УССР.

ЗАКІНЧЕННЯ ПЛЕНАРНИХ НАРАД УКРАЇНСЬКОГО КОМСОМОЛУ.

МОСКВА, АТЕ. В Києві закінчилися пленарні наради комсомолу УССР. Підчас нарад виголосив довшу промову перший секретар КП(б)У Хрущов. Він заявив, що тепер знову почали усувати з комсомолу опозиційні та націоналістичні елементи з огляду на безнастанні ферменти серед української молоді. Хрущов заповів нові репресії та кинув заклик, щоб молоді комуністи помагали органам безпеки викривати українську опозицію.

Швайцарія не візьме участи в засіданні північних держав.

БРЮССЕЛЯ, ПАТ. Швайцарія офіційно повідомила Бельгію, що — не зважаючи на первісні наміри — не візьме участи в конференції держав „групи Осльо“.

ПОЧАТОК НАРАДИ.

БРЮССЕЛЯ, ПАТ. Нарада держав „групи Осльо“ почалася в середу перед полуднем при участи міністрів закордонних справ Швеції, Норвеґії, Данії, Фінляндії та Голяндії, під проводом бельгійського премієра.

Вступні наради присвячено розглядові міжнародньої ситуації.

В суботу вибухне страйк англійських машиністів?

ЛЬОНДОН, АТЕ. Виконавчий комітет професійного союзу англійських машиністів та кочегарів наказав своїм членам перервати працю опівночі 26. ц. м., якщо до того часу залізничі товариства не приймуть вимог професійного союзу.

Професійний союз залізничників не прилучився до страйкової акції, лише предложив свої постуляти розємчому трибуналові.

Конфіската „Діла“.

Вчорашнє (191) число „Діла“ підпало конфіскаті за (подаємо, як у рішенні львівського городського старости) статтю п. н. **„Біда війна й україніці“** від слів „Час і розвязки“ до слів „той час“ від слів „Таке твердження“ до слів „обопільному інтересі“, від слів „Коли ми“ до слів „національного добра“, від слів „І тому кожна“ до слів „громадянства“, від слів „або чи нема“ до слів „гідности“ і від слів „А зараз після“ до слів „України“ та за одне слово з новинки п. н. **„Присуд на священиків“** між словами „На розправі“ та оо. І. Чикету. Поліція забрала видрукований наклад ми видали другий.

Рібентроп у Москві.

МОСКВА, 23. 8. ПАТ. Мін. Рібентроп прилетів сьогодні в год. 13. на центральне летовище в Москві. Разом із міністром Рібентропом прибули 32 особи, серед яких находяться: держ. підсекретар Гавс, шеф кабінету Шміт, шеф протоколу та аґенти Гестапо з особистої охорони Рібентропа.

На летовищі привитали мін. Рібентропа зі совітського боку: шеф протоколу Барков, віцеміністр закордонних справ Патьомкін, шеф европейського відділу в комісаріяті закордонних справ Александров і т. д. та цілий персонал німецької амбасади в Москві з амбасадором Шуленбурґом на чолі. Двірець летовища був прикрашений із зовнішнього боку, від вулиці двома совітськими прапорами та по боках чотирома німецькими прапорами зі свастикою. Почесної сотні совітська влада не вислала. Не було теж орхестри, яка відограла би державні гимни.

Мін. Рібентроп відіхав із летовища панцирним паккардом премієра Молотова під опікою особистої охорони Молотова. Авто було прикрашене німецьким прапором зі свастикою. Це перший випадок, що свастика появилася на вулицях Москви. Рібентроп задержався в будинку б. австрійського посольства. Ніяких візит він не буде складати. Як довго німецький міністр залишиться в Москві, невідомо.

Конференція мін. Рібентропа з премієром Молотовом тривала поверх три години. Амбасадор Шуленбурґ видав на честь мін. Рібентропа обід, в якому взяли участь члени амбасади, німецькі журналісти та члени німецької делеґації на сільсько-господарську виставу в Москві. З посторонніх осіб був на обіді італійський амбасадор Россо. З японської амбасади нікого не прошено.

Сьогоднішня преса не помістила ніяких коментарів у справі пакту неаґресії, що його має заключити Німеччина й Совіти.

Відгомін пакту Берлін-Москва.

В БЕРЛІНІ.

БЕРЛІН, 23. 8. Крім вісток про німецько-совітський пакт, німецька преса подає ще на перших сторінках інформації про здогадну жахливу долю німців у Польщі. Передовиці та коментарі до пакту Берлін-Москва не вносять вже ніяких нових моментів. Всі часописи тримаються згори устійнених напрямних, підкреслюють „традиційну приязнь" обох держав, пишуть про продовження політики Бісмарка, господарське доповнення, недостачу спірних справ через те, що як підкреслюють у Берліні, обі держави не мають спільних національних границь. Пакт називають „історичним твором канцлера", „епохальною подією", „переворотом в історії" і т. д.

Ніодин із часописів не подав висліду нарад англійського уряду. Німецька прилюдна думка довідалася тільки, що наради в Льондоні тривали три і пів години та що скликано парлямент. Те, що англійський уряд підкреслив повну актуальність англійсько-польської умови і стан поготівля англійської збройної сили, німецькі часописи промовчали.

В ЛЬОНДОНІ.

ЛЬОНДОН, 23. 8. Обговорюючи наслідки заповідженого німецько-совітського пакту неаґресії, дипльоматичний кореспондент „Менчестер Ґардіян" приходить до таких висновків: Подробиці того пакту мають другорядне значіння. Від якогось часу вже здавалося, що Совіти не думають поважно прилучитися до фронту миру і що вони проволікають переговори в Москві, щоб збільшити в лицитації свою позицію. Ясно, що на випадок війни Совіти не хочуть до неї вмішуватися, ні по одній, ні по другій стороні, але хочуть мати з того якнайбільше користи з обох сторін. Поміч, що її Совіти могли би дати, розмірно невелика. Поляки, які ввесь час не мали ніяких ілюзій щодо Совітів, не дуже заалярмовані тим кроком і як передтим, так теж і тепер стоять непорушно на свому становищі.

Французькі та британські гарантії супроти Польщі обовязують як давніше — кінчить згаданий дипльоматичний кореспондент.

„Таймс" робить на тему совітсько-німецького пакту такі уваги: Оцінюючи холодно ситуацію не можна знайти нічого такого, що стояло би на перешкоді тридержавним переговорам у Москві. Для Німеччини пакт є атутом у війні нервів, одначе той атут не дав бажаних наслідків в Англії та Франції. Німеччина хотіла положити край розмовам трьох держав у Москві, одначе й той плян не вдався. Поїздка Рібентропа, творця протикомінтернівського пакту означає, що канцлер Гітлер вирікся одної з головних ідеольоґічних підстав націонал-соціялістичного режіму, що його створено „як забороло перед комунізмом", „як сторожа Европи перед большевицькими ордами" і т. д. Японія зовсім не виявляє вдоволення з розбиття протикомінтернівського пакту, як теж Еспанія та Італія, що боролися проти большевизму на Середземному Морі.

В ПАРИЖІ.

ПАРИЖ, 23. 8. Паризька преса від крайньої правиці аж до такої самої лівиці не жалує під адресою совітської політики гострих слів.

Ексцельзіор" перестерігає, щоб на будуче не робити таких самих помилок та не забувати історії, яка принесла була вже раз Берестя.

Блюм у „Попілері" пише, що сам пакт не має ніякого суттєвого значіння, канцлер Гітлер хотів викликати тим пактом психольоґічне замішання на Заході, що дозволило би йому кинути свою волю без війни. Гітлер думав таким чином викликати зміну настроїв.

„Пті Парізієн" пише, що проект пакту подумали в Берліні як підтримку для німецької політики, яка вже мріє про зміну мапи Польщі. Одначе це побожні бажання Німеччини, які не мають ніяких реальних підстав. Польща рішена боронити своєї незалежности та Англія і Франція стануть при її боці, як зайде до того потреба.

Д.Ормессон на шпальтах „Фіґаро" пише, що „справа, якої тепер боронимо стала ще ясніша і ще чистіша.

Відомий досі із просовітських симпатій публіцист Пертінакс пише в „Ордр-і", що пакт неаґресії з Німеччиною означає, що або Совіти стали тепер надто слабі та роздерті внутрі, щоб ставити чоло війні і тому пакт неаґресії міг би означати здачу Совітів, яка може йти дуже далеко, або коли Совіти здібні ставити опір, то пакт неаґресії означає, що Москва хоче задержати вільні руки.

Наради ґрупи Осльо оповиті тайною.

БРІССЕЛЬ, 23. 8. ПАТ. Наради держав ґрупи Осльо тривали до год. 13.25. Премієр Пієрльо заявив представникам преси, що перед полуднем члени конференції розглядали у приязному настрою ріжні проблеми, які були на черзі нарад. Тепер редаґують тексти у справах, що в них узгіднено становище. Ці розглянуть удруге на пополудневому засіданні. Тому теж представники поодиноких держав порозумілися телефонічно зі своїми урядами. Наради почалися к. год. 16. Не виключене, що чергові наради над іншими справами будуть вестися в четвер рано. Про вислідн сьогоднішніх нарад премієр Пієрльо не міг ще дати ніяких інформацій, одначе заперечив вістки, наче б то він мав виголосити вечором промову в радіо.

БЕРН, ПАТ. Швайцарські добре поінформовані кола твердять, що те, що Швайцарія не взяла участи в конференції держав ґрупи Осльо не можна пояснювати тим, що між Швайцарією та згаданими державами існують якісь розбіжности. Причини тієї неприсутности були наскрізь технічного характеру, бо союзна рада не могла відбути засідання в цій справі. Крім того на таке рішення вплинуло ще й те, що Швайцарія вистерігається всіх збірних виступів.

Після закінчення нарад держав ґрупи Осльо видано комунікат, в якому потверджено рішучу волю всіх 7 держав задержати невтральність та боронити незалежність. Дискусія, яка велася підчас нарад виявила волю підтримувати постійні звязки між собою для охорони інтересів.

Америка насторожена.

НЮ-ЙОРК, 23. 8. ПАТ. Президент Рузвельт припинив свою відпочинкову подорож та приспішив свій поворот до Вашинґтону. Президента очікують у Білому Домі завтра пополудні. Державний секретар Галь припинив відпочинкову відпустку та відіхав до Вашинґтону.

АМЕРИКАНЦІ СТРИМАЛИ ВИЇЗДИ ДО ЕВРОПИ.

ВАШИНҐТОН, 23. 8. ПАТ. Заступник державного секретаря Велс заявив, що виїзди американських громадян до Европи не вказані і слід їх обмежувати тільки до виїмкових випадків.

Відношення Швайцарії до СССР.

ЖЕНЕВА, 23. 8. Швайцарська Телеґрафічна Аґенція проголосила такий комунікат: В Женеві відбулося засідання комісії закордонних справ швайцарської національної ради. Комісія прийняла до відома постанову союзної ради втримати по змозі дипльоматичні взаємини з усіми державами. В теперішніх умовинах комісія висловилася у своїй більшості, згідно зі союзною радою за вдержанням статус кво у відношенні до СССР. Крім того комісія прийняла до відома, що союзна рада подасть Союзним Зборам звіт у справі взаємин між Швайцарією та СССР.

НАРАДИ ПРЕМ. ЧЕМБЕРЛЕНА З ЧЛЕНАМИ ОПОЗИЦІЇ.

ЛЬОНДОН, 23. 8. ПАТ. Премієр Чемберлен прийняв сьогодні на авдієнції британського амбасадора у Злучених Державах. Відтак премієр прийняв ще провідника ліберальної опозиції Сер Архібальда Сінклера та говорив із ним пів години. Пополудні премієр прийняв заступника голови лейбуристів Ґрінвуда. Серед осіб, із якими говорив сьогодні премієр, був теж приватний секретар короля сер Александер Гердінґ.

—o—

ВІЙСЬКОВІ МІСІЇ ЗАЛИШАТЬСЯ В МОСКВІ.

ПАРИЖ. „Інтрасіжан" подає, що військові місії Франції та Анґлії залишаться в Москві.

—o—

ФОН ПАПЕН ВИЇХАВ ДО АНКАРИ.

ЗАЛЬЦБУРҐ, 23. 8. ПАТ. Амбасадор Папен виїхав сьогодні із Зальцбурґу літаком через Будапешт і Софію до Анкари.

—o—

Обовязкова служба праці в Чехії.

ПРАГА. ПАТ. В деннику законів і розпорядків появився декрет, який уводить для чехів обовязкову службу праці. Служба праці обовязуватиме всіх мужчин від 16—25 року життя на час одного року. Якщо обставини будуть того вимагати, то той час можуть продовжити на один рік. За діяльність проти виконування обовязкової служби праці буде кара 6 тижнів вязниці або гривна до 20 тисяч корон. Декрет входить у життя з днем проголошення.

—o—

ЯПОНСЬКИЙ УРЯД РАДИТЬ НАД НОВИМ ПОЛОЖЕННЯМ.

ТОКІО, 23. 8. ПАТ. Японський уряд радить над новим положенням у світі. Нині рано прем. Гіранума дуже довго радив з мін. Арітою та міністром війни Ітаґакі. На конференції міністрів розглядали проекти можливих нових рішень що їх предложать незадовго до апробати мікадо та повного кабінету.

—o—

Відозва бельгійського короля.

БРІССЕЛЬ, 23. 8. ПАТ. Сьогодні перед обідом на честь міністрів закордонних справ ґрупи Осльо король Леопольд відчитав декларацію із закликом до миру. Декларація, що її передавали бельгійські радіовисильні, була наче закінченням бріссельської конференції. Згадавши в тій декларації про загальне напруження у світі, що довело майже до мобілізації всіх збройних сил поодиноких держав, король оправдував побоювання малих держав, що вони стануть майбутніми жертвами конфлікту, до якого можуть бути втягнені, обороняючися своєю політикою незалежности та рішучою волею вдержати невтральність. Малі держави виставлені на те, що вони можуть стати обєктом умов, що їх будуть заключувати поза ними. На очах творяться армії, табори, що ладяться до війни. Нема народу, що хотів би висилати на смерть свої діти, щоб відбирати іншим народам право до існування. Тривкий мир не може спиратися на силі, але виключно на моральних підставах. Невже розум не наказує заперестати війну слів, погроз і підбурювання. Король, який промовляв в імені короля Данії, президента Фінляндії, великої княжни Люксембурґу, короля Норвеґії, королеви Голяндії, короля Швеції та від себе закликав голов інших держав прилучити свій голос до його у журбі за мир та безпеку своїх народів. Свою промову закінчив король надією, що катастрофу, яка грозить людству можна буде оминути.

Сторінка без політики.

Як оса прислужилася культурі.

Ніхто ніколи не повірив би, що таке маленьке створіння як оса, могло віддати послугу культурі. А всеж їй завдячуємо винахід деревного паперу і завдяки йому дуже гарно розвинулося друкарське мистецтво. Історія цього припадкового винаходу така: В місті Ратисбона (в Баварії). проживав учений природник, дослідник комах Християн Шефер. Одного суботнього ранку на проході він роздумував над тим, якби то допомогти фабрикантам паперу, що нарікають на брак шматовиння потрібного до виробу паперу. Нараз побачив він осу, що будувала собі гніздечко з трачиння спорохнявілого дерева. Призбиране трачиння переробляли оси на папку і з неї виліплювали гнізда. Це спостереження піддало пасторові цікаву думку. Він товк у моздірі деревне трачиння, розробляв його водою і цю масу притискав прасою та сушив. Таким чином повстав перший папір з дерева. Але цей папір не зовсім був придатний до друкарського вжитку. Про нього незабаром призабули і щойно по кільканацяти роках німецькому ткачеві Келерові прийшла така сама думка як Шеферові, але для свого досліду він покористувався дрібно-меленим трачинням. Змоловши, перемішав його з водою і цю білу молошну масу розлив по скатерті. Коли це все засохло, на скатерті залишилася тонесенька верства паперу.

Такі то були початки деревного паперу, що його винахід завдячуємо припадкові і осам.

Жінка, за якою ходив цілий відділ поліції.

У жандармській хроніці у Швеції, серед найрізнородніших подій записана ось така одна цікава подія:

До дирекції жандармерії у Стокгольмі що-два тижні приходила 70-літня бабуся, давня пістунка Червоного Хреста і заявляла, що якісь там вороги хотять її зігнати з цього світу — отруїти. Комісар велів провірити справу і виявилося. що ніякої небезпеки не було. Коли бабуся прийшла знову. тоді комісар переконував її, що може бути спокійна, бо слідство виявило, що все впорядку і вона не має чого боятися. На те бабуся, замість піти спокійно до хати. попала в скажену лють і кинула в комісаря каламарем. Комісар учинок старенької бабусі приняв спокійно, не зробив з нього ніякого вжитку, а запевнив її, що вона дістане відповідну охорону, цілий відділ найкращих службовиків буде її стерегти. І дійсно, незабаром до віллі бабусі зголосилося пятьох жандармів, які сказали, що вони прийшли її пильнувати. На поморщенім, бабусинім обличчі появилася радість і веселість.

По кількох днях бабуся цілком успокоїлася і сама „звільнила" жандармів

—o—

Забута сербська королева.

Недавно в манастирі Матері Божої Сіонської відсвяткували 80-ліття уродин жінки, що колись була королевою, а сьогодні проживає в забутті в паризькому манастирі. Жінка — колишня королева Сербії Наталія. Простолюддя підміських околиць дуже поважає колишню королеву. стареньку бабусю, яка щоденно виходить з манастиря за орудками. радо стає до балачки з робітниками, перекупками і втішається їхньою великою симпатією. 60 років тому Наталія діставала презенти з усіх закутин Сербії, в цілій державі вивішували на її честь прапори. відбувалися свята, а на королівськім дворі бенкети. Наталія дружина Міляна Обреновича Сербського була колись найкращою жінкою в Европі. Та Мілян Обренович не зовсім добре почувався в ролі вірного подруга і короля. Він з Наталею розвівся. передаючи корону синові Олександрові. А коли молодий король залюбився в покоївці своєї матері, Дразі Матін, стара королева рішуче спротивилася подружжю сина. Та свій спротив відпокутувала вона примусовим прогнанням у червні 1903. року. Олександер і Драґа згинули трагічною смертю: їх убили, а тіло Драґи викинули вбивники через вікно на вулицю. Наталія опинившись на вигнанні, прийняла католицьку віру і від свого сповідника довідалася про смерть сина. Вона вступила до монастиря. де живе в молитвах і споминах.

У Клермонті виховзується земля.

На весну цього року один власник фарми під Клермонтом (Франція) Бльокед, запримітив таке явище: Стара яблуня, що росла біля плота, лежала на землі з корінням, якби із землі. Але тоді саме ні бурі ні вітру не було; було спокійно і лагідно. Здивований фармер почав водити очима довкола, щоб відгадати загадку. І побачив нове диво. У високій горі, що ген за його хатою стояла, потворилися великі щілини і земля почала зісуватися надолину. І так триває уже три місяці. 30 тисяч тон землі зі швидкістю 25 центиметрів на годину порушується, а по дорозі все нищить. З кінцем березня ота ворушка земля засипала цілу фарму Бльокера, а врешті почала загрожувати дорогам. Вчені кажуть, що мандрівку землі спричинили підземні води. Давніше такий „рух землі" пояснювали собі як Божу кару за людські провини і гріхи. Оце чисто ґеольоґічне явище зовсім не нове.

—o—

13.000 корон на вулиці.

Стокгольмська жандармерія шукає нуждаря Персена, щоб віддати йому скарб, який він загубив — 13.000 корон. Дивна може це історія, що нуждар Персен, який жив з того. що вибирував відпадки зі смітників міг згубити аж таку велику суму. Було це так: Один сторож великого дому помітив якогось нужденно одягненого чоловіка і наказав йому винестися з дому. Коли той нуждар виходив, він загубив невеличку пачку, що була обмотана поганою ганчіркою. Згубу найшла покоївка і показала своїй пані — але пані з обридженням викинула пакунок через вікно на подвіря. На другий день той брудний пакуночок знову знайшла та сама покоївка, але цим разом вона розпакувала його і аж ахнула, бо побачила 13.000 корон у більоні. Крім тої суми була ще в пачці поштова книжечка щаднича на прізвище Персена Налякана покоївка віднесла пачку з грішми на поліцію. Жандармерія шукає тепер власника щоб віддати йому його скарб.

—o—

Вибрала слабшого.

Два молоді хлопці залюбилися в одній гарній дівчині. Це було у Валії. Валійська красуня сама не знала кого із них вибрати має. Вона порадила закоханим молодцям, щоб вони пішли на бокс, а переможець здобуде її серце. Хлопці радо згодились, назначили день зустрічі і обидва певні в перемогу розійшлися. Надійшов день зустрічі. Кремезний Джон повалив Джека і гордо випняв груди на знак перемоги. Та сталось щось зовсім несподіваного. Валійська красуня підбігла до поваленого Джека, подала йому руку і промовила: „Ходи, боюся сильних. бо сила не завсіди йде в парі з добротою". Молода красуня сказала мабуть велику правду в нинішні часи.

—o—

Дженні Лінд співає задурно.

Дженні Лінд зупинилася переїздом на артистичне турне в Кале. Якеж було її здивування. коли в готелі зявилося трьох панів і зажадало її пашпорту, пояснюючи. що хтось підшивається під її прізвище. Докладно оглянувши пашпорт вони ствердили з таємничими мінами. що на жаль не все в порядку. Шведська співачка збентежено переконувала, що це дійсно вона, але це нічого не помагало.

— Єдина рада заспівайте нам — сказав один з урядовців. Не було іншої ради і Дженні Лінд мусіла співати. — Прегарно — сказали панове, коли вона скінчила — дуже дякуємо і вибачайте. але ми хотіли почути ваш голос за всяку ціну — і спокійно вийшли.

—o—

Коти на жандарській службі.

Не всі ми знаємо, які то великі послуги можуть віддати коти жандармерії.

У кримінальній жандармерії у Парижі стоять великі стирти актів не тільки з Франції, але з цілого майже світа, бо як відомо, Париж є улюбленим тереном діяльности світових злодіїв. Щоб миші не поїли ті акти, дирекція жандармерії держить кільканацять котів, які їх пильнують. Удержання одного кота коштує 15 франків у місяць. Годують їх молоком, мясом, але стараються не давати їм за багато, щоб не вбити в них ловецького інстинкту.

—o—

Помер останній наслідник Будди.

У Нанкіні помер у 84. р. життя колишній ґенерал і професор Ван-Шінґ. Він був спершу китайським ґенералом, а по революції 1911 р. Ван-Шінґ посвятився науці. Ще раніше студіював в европейських і американських університетах. Його вважали наслідником мудрости Будди і великим ворогом Японії. Нераз він говорив, що його рід старший від роду Мікада.

—o—

СВІТОВИЙ РЕКОРД У ПОЦІЛУНКУ ДОСІ ЩЕ НЕПЕРЕМОЖНИЙ.

Американська манія рекордів доходить до абсурдів. Щораз нові конкурси, як ось напр. „найдовший танець світа", „найскоріша зачіска голови" тощо спонукують людей зовсім непотрібно висилюватись і придумувати всякі оріґінальні вчинки. А проте рекорд у поцілунках — непереможний вже від шости років. Тоді поставила його якась незвичайно закохана пара молодих американців. Їх поцілунок тривав без перерви 6 і пів години. Чи від цього часу ще ніхто не кохався сильніше, чи може люди помудрішали?

—o—

Мистецький концерт.

Відомий піяніст був гостем в одному домі. Господарі просили його ввесь час, щоб їм заграв. По довгому часі зголився вкінці мистець заграти. Знуджений він звертається до присутніх з питанням: „Добре, але що я маю вам заграти?"

— О, це нам зовсім байдуже, маестро. Ми хочемо лише здєнервувати наших сусідів.

—o—

Забобон.

Німецька артистка Анджеліна Салькер незвичайно забобонна. Коли зустріне на вулиці коминяра, не лише хватається за ґудзик, але все дає йому якийсь гріш. Це було перед її останньою премієрою. З великою тремою приходить вона до театру — і що за щастя — перед входом стоїть коминяр! Вона чим дужче хопила за ґудзик і витягнула руку з дрібними.

— Дуже дякую, вам, пані — відповів цей але мені вже заплатив ваш приятель

—o—

Так здобувається публику.

Мандрівний театр, зложений з директора і його дуже великої родини, виставив на провінції коло 1800 вистав. А проте зацікавлення театральним мистецтвом слабшало і театрові загрожувала руїна. Але хитрий директор знайшов вихід із ситуації. Він казав вирисувати на програмі револьвер з ось яким підписом „Цим револьвером відбираю собі завра життя, якщо сьогодні не буду мати в театрі глядачів".

Увечір на салі не було ніодного вільного місця.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

НОВИНКИ

25 СЕРПЕНЬ

ПЯТНИЦЯ.

Ст. ст. 12. серпня 1939.
Фотія і Апік. мч.
Сонце: схід 4.26, захід 18.25.
Місяць: схід 16.21, захід 0.46.

Завтра: 26. серпня. Субота.
Ст. ст. 8. серпня 1939.
Максима іcп.
Лат. М. Б. Ченстох.
Сонце: схід 4.29, захід 18.23.
Місяць: схід 16.57, захід 1.42.

—o—

— **Концесіоновані курси косметичні** Стефанії Гаврисевич, Львів, Сикстуська 14., тел. 272-18, під управою лікаря і інж. хем. дають право вести власне заведення. Практичні вправи у власній лябораторії. Вписи приймаємо. Інформації і проспекти на бажання даром. 1605 1—10

— **Осінній сезон** у Живці Черче починається з днем 20. серпня. Ціни удержання і купелів знижені. Лікуванці, що лікувалися у першому сезоні в тому році, а які потребують продовження лікування, платять лише половину. 1582 —3

— **Осторога.** Остерігаю українське громадянство перед б. василіянином-еромонахом Яремою — Йосифом Бродою, який став тепер звичайним обманцем, використовуючи жертвенність людей виключно для своїх особистих цілей. **о. д-р Осип Кладочний.**

— **Нові ціни мяса, вудженини та товщів.** Управа м. Львова устійнила нові максимальні ціни на мясо, вудженину і товщі, на основі опінії комісії цін на збіжеві продукти і мясні вироби. Нові максимальні ціни обовязують вже від 22 серпня ц. р. І так 1 кґ. волового мяса середньої якости з додатком до 20 прц. — 80 сот., 1 кґ. вепрового мяса середньої якости з додатком до 10 прц. — 1.30 зол., 1 кґ. сирого бочка — 1.30 зол., 1 кґ. вудженого бочка — 1.60 зол., 1 кґ. звичайної ковбаси —1.70 зол., 1 кґ. волового мяса першої категорії з механічного зарізу — 1.20 зол., 1 кґ. волового мяса першої катеґорії без додатку — 1.50 зол., 1 кґ. волового мяса другої катеґорії без додатку — 1 зол., 1 кґ. вепрової полядвиці — 1.80 зол., 1 кґ. телячого мяса зі задньої частини з кістьми — 1.30 зол., 1 кґ. телячого мяса без костей — 1.75 зол., 1 кґ. телячого мяса з передньої частини 1 зол., 1 кґ. сала — 1.80 зол. 1 кґ. вепрового білого смальцю — 2.20 зол., 1 кґ. ковбаси до смаження — 1.60 зол. Вудженини: 1 кґ. вудженої шинки з колінцем 2.20 зол., без колінця — 2.50 зол., завиваної без кости і колінця — 2.80 зол., 1 кґ. вудженої полядвиці з реберцем — 2.20 зол., без реберця — 3 зол., 1 кґ. вудженого карчка з реберцем — 2.20 зол., без реберця — 2.40 зол., 1 кґ. сирої вудженини до варення — 1.60 зол., 1 кґ. задньої вареної праської шинки без шкіри або прасованої полядвиці чи вареного карчка — 4 зол., 1 кґ. вареної шинки з товщем — 3.30 зол., 1 кґ. печеної полядвиці — 4.20 зол., 1 кґ. передньої печеної шинки — 320 зол., 1 кґ. вестфальської полядвиці — 4.50 зол., 1 кґ. краяної ковбаси — 3 зол., 1 кґ. січеної аґрамської ковбаси — 2.50 зол., 1 кґ. полядвицевої ковбаси 3.80 зол., 1 кґ. печеної мазурської ковбаси — 2.50 зол. 1 кґ. свіжого кабаноса — 3.40 зол., 1 кґ. сухого салямі — 4 зол., 1 кґ. париського салямі — 2 зол., 1 кґ. ковбасок — 2.80 зол., 1 кґ. сервелядки — 2 зол., 1 кґ вудженої солонини — 2 зол., 1 кґ. паприкованої солонини — 2 зол., 1 кґ. темного смальцю — 1.70 зол., 1 кґ. ковбаси до варення — 1.70 зол. За вищі ціни загрожує кара арешту до 3-ох місяців або гривна до 3.000 зол. Про кожне зловживання слід повідомити городське староство, відповідний комісаріят поліції, міський дільницевий уряд або промисловий виділ маґістрату.

— **Повітове староство** у Дрогобичі розвязало 6 дитячих садків, а саме у Винниках, Волощі, Урожі, Кропивнику Новім, Орлові і Довгім к. Східниці.

— **Дві нові безвідсоткові каси.** В Долині і в Болехові зорґанізували поляки безвідсоткові каси, що безвідсотковими позичками підтримують розвиток варстатів праці польських ремісників та купців. Каса в Долині дала 81 позичок на суму к. 13.000 зол. Подібну діяльність веде теж каса в Болехова.

— **Дім польського робітника в Тернополі.** Під проводом віцепрезидента м. Тернополя посла м-ра Павловського відбулися орґанізаційні сходини членів комітету будови дому польського робітника. Будову дому зреалізують у короткому часі.

— **Три нові костели у глинянській парохії.** Найкращим доказом нечуваної діяльности поляків у Сх. Галичині в останньому часі — це будова нових „домів людових", костелів і т. д. На терені римо-кат. парохії у Глинянах поляки збудували аж три нові костели в селах: Полтві, Розворянах та Желеві завдяки діяльности пароха кс. Л. Дроздовського. Новий костел у селі Полтві, віддаленому 6 км. від Глинян при залізничому шляху Львів-Красне вже посвячено. В цьому акті взяло участь шістьох польських священників під проводом кс. Л. Дроздовського. Другий костел у селі Розворянах, віддаленому 1 км. від Глинян, посвятять в найближчих днях. Третій костел у селі Желеві, віддаленому 2 км. від Глинян, докінчать будувати в найближчому часі.

— **Новий костел у Славську.** На днях відбулося посвячення вугольного каменя під будову нового костела. Акту посвячення довершив польський парох зі Сколього при участи представників влади з віцестаростою зі Стрия Ілясевичем на чолі.

— **Жидівська напасть.** Між управителем тернопільської філії краєвої гуртівні „Гурт" зі Львова Михайлом Ґреськом (вул. Руська ч. 13) і фірмою Йонаса Райтера у Тернополі (вул. Міцкевича ч. 24) дійшло до непорозуміння щодо належитости за доставу товарів. Коли управи-

Що писало „Діло" 50 років тому

25. серпня 1889 року.

У СПРАВІ АРЕШТОВАНИХ УКРАЇНЦІВ З ГАЛИЧИНИ Й УКРАЇНИ.

На вістку про арештування свого мужа Івана Франка приїхала пані Франкова з двома дітьми до Львова з Нагуєвич, де перебувала у вітчима свого мужа на літнім відпочинку. На тиждень передтим на приказ старостcа з Дрогобича перевів комісар поліції з жандармами в її домі основну ревізію. Шукали скрізь у цілій хаті, ревідували її всі речі і навіть поздіймали зі стін образи. По ревізії комісар дві години списував протокол. Щодо арештування в Дидовій панни Дегенівних, то досі відоме тільки те, що обі вони ще молоді дівчата, бо одна має 18, друга 20 літ. Вони приїхали з братом до Галичини на вакації, побули трохи у Львові, а потім вибралися до Дидови коло Лютовиськ до місцевого священика Кузева, гімназійного товариша І. Франка. Дегенівні і їх брат, хоч походять з Великої України з Києва — не є українцями і навіть не вміють української мови, а говорять по російськи. Арештований студент київського університету Кістяківський є сином колишнього професора київського університету, померлого перед кількома роками. Покійний професор здобув собі славу своїми працями на полі карного права. Арештований Маршинський є теж студентом київського університету і також як Кістяківський з роду українець. Защо властиво арештували тих всіх людей, ніхто у Львові не знає. Позаграсва преса у звязку з цим пише про арештування провідника малоросійської партії.

ДЖ. О. КЕРВУЛ 47)

Герої золотої тундри.

ПОВІСТЬ

Переклала Ольга Сліпа

XVI.

Алян чекав на обіцяне признання свого приятеля. Його не зворушували ні фізичні ознаки напруження в лиці Стемпіда, ані те роспучливе зусилля, з яким Стемпід старався вбрати в слова те щось, чого ніяк не годен був вимовити. Замість непевности, почував Алян радше деяку полекшу і надію. Те, що він перейшов останніми тижнями, випалило в ньому деякі затверділі вимоги, які він ставив до людської моралі. Хоч він припускав, що якась дуже строга і дуже реальна конечність пригнала Марію Стендіш на далеку північ, та він дуже бажав тепер щоб він міг мати приємність змірятися з кожною силою обставин, що звертаються проти неї. Хоч він хотів почути правду, але боявся тої хвилини, коли сама дівчина буде мусіти йому ту правду росказати. [illegible] му факт, що Стемпід якимсь чином ту правду відкрив та був готовий йому її [illegible] — великій мірі облекшував становище.

— Росказуйте, — сказав він вкінці. — Що [illegible] знаєте про Марію Стендіш?

Стемпід нахилився через стіл, з виразом [illegible] в очах. — Це підло. Я знаю. Такого мужчину, що таким способом як я, допускаеться [illegible] на жінці варт було застрілити і якби не [illegible] щонебудь інше, я задержав би для себе самого те, [illegible] знаю. Але ти мусиш дізнатися. І ти [illegible] зрозуміти як це підло; ти не [illegible] новим возом, в час такої бурі, що ввесь Тихий Океан викинув з його берегів і [illegible] разом цілої подорожі від [illegible] до самої фарми, так як я. Якби ти був на моїм місці Алян, ти також бажав би вбити такого мужчину, що сказав би на неї щось злого.

— Я не випитую вас за ваші особисті справи — пригадав йому Алян — це вже ваш приватний інтерес.

— В тому-то і ввесь клопіт, — заперечив Стемпід. Це не мій інтерес, а твій. Якби я був здогадався правди, ще заки ми обоє вибралися сюди на фарму, тоді все було б інакше. Я був би якось звільнився від неї. Та я довідався, хто вона, аж нині ввечір, коли відносив Кеок її музичний інструмент. Від тоді я старався на щось рішитись. Якби вона була лише втікачем зі стейтів, якась злодійка, фальшівниця грошей, картярка з поліцією на пятах, то — ми могли б їй пробачити. Якби навіть вона застрілила кого... — Стемпід безнадійно махнув рукою. — Але то не те. Вона ще щось гірше.

Він нахилився ще ближче до Аляна.

— Вона знарядля Джона Ґреґама, післана сюди підходити і шпигувати тебе. Мені прикро, але я маю доказ на це.

Рука його посунулася по поверхні стола, затиснена долоня розкрилася поволі, а коли він узяв руку назад, зімнятий папір лежав на столі між ними. — Я знайшов це на підлозі, коли відносив фонограф, — пояснював він. — Воно було дуже зімняте. Не знаю, чому я це розгорнув. Так якось випадково.

Він чекав поки Алян не прочитав записаний папір та уважливо стежив за напруженням у лиці Аляна. По хвилині Алян кинув папір, устав від стола та підійшов до вікна. Не було вже світла в хаті, де Марія Стендіш перебувала як гість. Стемпід також встав. Він помітив, як у Аляна ворухнулись легко плечі Алян промовив перший:

— Це немов би ловка в данцюзі, яка бракувала вам? Це пояснює досить добре неоднy річ. І я вдячний вам, Стемпіде. Мало чого бракувало і ви були б цього не сказали мені.

— Мало чого — притакнув Стемпід.

— І я не винуватив би вас. Вона з тих людей, що викликують враження, немов би все сказане проти неї було брехнею. І я до завтра буду вірити, що цей папір — брехня. Чи перекажете від мене Тотюкові і Емюк Туликові, коли вийдете звідси? Я снідаю в сьомій. Скажіть нехай вони прийдуть до мене сюди зі своїм звітом і рахунками в восьмій. Пізніше я піду в гори оглядати стада.

Стемпід кивнув головою. Було це незвичайне якe самоопанування Аляна і Стемпід сподівався, що саме так поставиться Алян до справи лиховісного паперу. Стемпід уже соромився власної нерішучости і слабости, до якої признався. Та, що поралиш з жінкою? Справа не дійшла ще до того, щоб стріляти. Невсе було, що зможе принести будучність, якби записка зголджувалася з переведеною ними аналізою, ще не висловленою голосно. Щось таке вичитав уже Стемпід у Аляновому [illegible]

— Я постараюся, щоб Тотюк і Емюк Тулик ставилися тут на восьму. Добраніч, Алян!

— Добраніч! — Алян [illegible] за Стемпідом, доки той не щез йому з очей, потім замкнув двері.

На самоті, він не старався вже [illegible] своєї журби через таке несподіване [illegible] Стемпіда. Легко [illegible] його кроки [illegible] він знов держав папір у своїй руці. [illegible] очевидно нижня частина листа, [illegible] купецького формату, [illegible] рішньої частини записної сторінки [illegible] залишився підпис і [illegible] мужеського письма.

Те, що [illegible]

„Якщо [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

тель „Гурту" не хотів заплатити бажаної ціни урядничка цієї фірми Анна Ізерлес крикнула на вулиці по відході з крамниці: „пся крев, то ест хамство українське". Епільог цієї напасти найде відгомін перед судом, куди управитель „Гурту" вніс акт обвинувачення.

— Два „стшелецке доми людове" вибудував „звйонзек стшелецкі" в коломийському повіті цього року в селі Загайполі і новій оселі польських кольоністів Св. Станиславі. Крім того „звйонзек" будує 4 нові „доми людове". Далі „звйонзек" зорганізував три недільні університети: в Коломиї, Яблонові та Гвіздці та зорганізував мандрівну театральну дружину, що обїзджає Покуття, не забуваючи ніякого села, де мешкає ледви кілька поляків.

— Ще про жахливе вбивство в Бережанщині. З Нараєва пишуть нам: Дня 14. ц. м. в год. 11. вночі кількох озброєних напасників підійшло тихесенько під хату 70-літньої вдови, яка жила з 23-літнім сином Петром Баєм (а не Бсем, ні Байдою). Один з них застукав до дверей, інші розбіглися по подвірю. Двері до сіней отворив шурин Петра Бая, який живе у другій хатчині. „Де Петрусь?" почув слова не в нашій мові. „Спить" — відповів шурин. Саме тоді впав на подвірю перший стріл. Невідомий напасник штовхнув у груди шурина і затарасував двері знадвору. Інший напасник засвітив електричною ліхтаркою у вікно до хати, де повстав переполох. Одночасно на подвірю впало кільканацять нових стрілів. Це стріляли напасники до Петра Бая, якого доглянули на оборозі, де він спав. За першим стрілом Петро Бай зіскочив на долину і тоді напасники засипали його стрілами, з яких два поцілили в голову, один у потилицю, інші в руку, в бік і т. д. так, що нещасний Петро Бай упав без крику на землю неживий. Убитий Петро Бай — це один з найідейніших і найкращих просвітян, довголітній член Виділу чит. „Просвіти" в Нараєві, всіх місцевих товариств і голова т-ва „Орли". Був знаменитим аматором та провідником драматичного гуртка і співаком (у хорі виступав як соліст-бас). Не диво, що жалю і болю місцевого громадянства по ненаглійній втраті такої одиниці не дасться описати. Похорон Петра Бая був дійсно величавий. На вічний спочинок відвели його три священики у супроводі маси народу, що плакали мов малі діти. Свіжу могилу вкрило 9 вінків. На похороні співав прегарно місцевий хор.

— Таємне вбивство у Надвірнянщині. В Лоєвій, пов. Надвірна невідомий напасник застрілив 33-літнього Миколу Наливайка в його власному помешканні. Напасник стрілив до Наливайка крізь вікно, поцілив його у груди в околиці серця так, що він негайно помер. Влада веде слідство.

— Влом до двох церков і до костела. У Стиняві Нижній, пов. Стрий невідомі злодії дісталися до церкви, де забрали пушку з грішми. — У Розгірчі, пов. Стрий вломники забрали лише ключі від входових дверей, але одночасно збезчестили церкву. — В ночі з 18. на 19. ц. м. невідомий вломник дістався крізь вікно до костела в Городниці, пов. Копичинці, де забрав срібну чашу з написом „Памятка відродження Польщі — 1918", одну позолочувану чашу та монстранцію вартости 600 зол. Поліція веде слідство.

— Краєва хроніка. У Брошневі намагався вскочити до поїзду робітник Маріян Гоголь, але дістався під колеса поїзду і згинув на місці. — У Пійлі пов. Калуш мотоцикліст Йосиф Захевич наїхав на віз О. Кашубинського й ушкодив його, а Кашубинського зранив. — У вівторок 22. ц. м, дійшло до сварки між 60-літнім Іваном Марком та його сином 39-літнім Дмитром у Трускавці на передмістю Суха Воля, підчас якої син важко зранив батька. Важко ранений батько помер у шпиталі. Син зголосився на поліції аж у Дрогобичі.

— ВП. Передплатників „Діла" у Словаччині повідомляємо, що наша Адміністрація має власне конто Поштової Каси ч. 4128 у Братиславі в Банку Чехословацьких Легій, Філія у Братиславі, та що передплату за наш часопис можна складати на це конто на блянкетах, які можна дістати у кожному поштовому уряді. Адр.: Banka Ceskoslovenskych Legií, Filialka v Bratislave Nr 4128 1—7

— Передплатникам у Чехії та Моравії пригадуємо число нашого конта 2.150 та фірму: Banka Ceskoslovenskych Legii, Praha, куди треба висилати передплату теж блянкетами, які продають усі поштові уряди. 1-7

Додаткові вписи

ДО ВСІХ ВСЕЛЮДНИХ ШКІЛ РШ У ЛЬВОВІ І В КРАЮ 29., 30. 31. СЕРПНЯ 1939.

Українським батькам у Львові і в краю подаємо до відома, що додаткові **вписи до всіх вселюдних шкіл у Львові і в краю відбудуться 29. 30. і 31. серпня 1939. р.**

Вписи відбуватимуться передполуднем і пополудні в дотичних школах РШ від год. 8—13 і від 16—18.

Українці! Сповніть свій обовязок і повписуйте свої діти до шкіл Рідної Школи, кули кому вигідніше, та освідомляйте несвідомих, щоб і вони зробили те саме.

Доложім усіх зусиль, щоб перевести в діло основне гасло: **Українські діти до шкіл Рідної Школи!**

Головна Управа Рідної Школи.

Зі судової салі.

ЗА „УКРАЇНІЗУВАННЯ" ПРІЗВИЩА.

В днях 14. і 21. серпня ц. р. відбулася перед окружним судом у Чорткові карна розправа проти **о. Михайла Дрогомирецького,** греко-кат. пароха з Мухавки, обвинуваченого за провину зі ст. 287 § 1 кк., поповнену тим, що в дні 3. IV. 1937. у виказі уроджених в р. 1930 дітей для вселюдної школи в Мухавці посвідчив нібито свідомо неправду, вписуючи прізвище Миколи Чернецького як „Чарнецкий" та стверджуючи, що він є греко-кат. обряду.

З переведеної розправи виявилося що батько названого Іван Чернецький походить з Нижанкович і є греко-катол. обряду, що осівши у Мухавці, оженився також з українкою і того свого сина Миколу охрестив у греко-кат. обряді. Однак тепер Іван Чернецький служить на фільварку і тому хлібодавці зажадали, щоб він перейшов на римо-кат. обряд, а римо-кат. парох у Ягольниці кс. Мисьлівя вписав попросту у своїх метрикальних книгах малого Миколу як римо-католика, хоч його не хрестив і хоч нелітній скінчив уже 7-ий рік життя і тепер ніхто аж до скінчення 14-го року життя не може змінити його обряду. Крім того кс. Мисьліви на зазив прокуратури виставив посвідку, що малий Микола Чернецький є римо-катол. обряду.

Колиж показалося, що хто інший, а не підсудний, посвідчив неправду **суд уневиннив о. Дрогомирецького від заміту обвинувачення.**

Підсудного боронив д-р Володимир Електорович, адвокат у Чорткові.

ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС У СТРИЮ.

В середу 23. ц. м. почалася розправа перед трибуналом окружного суду у Стрию проти **Мирона Михайлова,** якого прокуратор притягнув до відповідальности за злочин державної зради зі ст. 97 § 1 кк. (за приналежність до ОУН) і за провину зі ст. 155 § 2 кк. (за летючки). Підсудного боронять адвокати: **д-р В. Старосольський** зі Львова та **д-р Р. Домбчевський** зі Стрия.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН.

Перед апеляційним судом у Львові відбулась у вівторок 22. ц. м. розправа проти **Володимира Козака та Ірини Леонтовичівної** з Яворова, яких трибунал окружного суду в Перемишлі засудив 9. червня ц. р. за злочин державної зради зі ст. 97 § 1 кк. (за приналежність до ОУН), а саме **В. Козака на 3 роки вязниці, І. Леонтовичівну на приміщення в поправному заведенні.** По розправі апеляційний суд затвердив присуд окружного суду з тим, що І. Леонтовичівній припинив виконання кари на 3 роки. Боронили адвокати: **д-р В. Старосольський та м-р Л. Бобинський** зі Львова.

В понеділок 21. ц. м. відбулася перед апеляційним судом у Львові розправа проти **Романа Конюмбаса** з Бібрки, якого трибунал окружного суду у Львові засудив 4. IV. ц. р. за приналежність до ОУН на 5 років вязниці та 5 років поліційного нагляду. По розправі апеляційний суд затвердив присуд окружного суду без змін. Боронив адв. **д-р С. Шевчук** зі Львова.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО КПЗУ.

Перед апеляційним судом у Львові відбулася 22. ц. м. розправа проти **Миколи Чауса** з Мошкова пов. Сокаль, якого засудив трибунал окружного суду у Львові 15. травня ц. р. за злочин державної зради зі ст. 97 § 1 (за приналежність до КПЗУ в часі 1931-32) на 2 роки вязниці і піддав під поліційний догляд на 3 роки. Цікаве, що його поліція арештувала під замітом приналежности до ОУН, але прокуратор зладив акт обвинувачення за приналежність до КПЗУ, бо поліція знайшла підчас ревізії в нього вдома — в часі його побуту у вязниці — комуністичні летючки. Апеляційний суд затвердив присуд окружного суду. Боронив адв. **д-р В. Старосольський.**

З кіна.

КІНО ЕВРОПА: „ПЕРЕМОЖЦІ СТИХІЇ".

У цій фільмі зображена історія розвитку американського летунства від перших несміливих спроб, коли люди ще гадали, що можна літати в повітрі на дитячому паперовому „змієві". В одній американській родині батько, що перший будує справжні літаки, гине при сміломy леті разом з апаратом, саме тоді, як його маленька дочка підіймається на такому паперовому літаку на кільканацять метрів над землею. Вся родина піде за прикладом сміливого батька, бо всі вони відчувають непереможну потребу ширяти в просторах. Конструктор літаків і сміливий летун віддають неоцінені послуги розвиткові американського повітроплавства, беручи участь у великій війні в 1914 році на французькім фронті. На фільмі зображена сміливість летунів, що межує з очайдушністю і безглуздям. Поодинокі етапи розвитку летунства дуже зручно вплетені в історію одної родини та її приятелів. Фільма кольорова, повна зворушливих сцен і гарних краєвидів. У головних ролях Фред Мек Мюрей, Рей Мілянд і артистка Сандерс.

Дописи.

БОРЩІВ.

Фестин, ярмарок, забава. В неділю 13. 8. філія „Просвіти" в Борщеві уладила повітовий фестин, як що року. Як що року зїзджаються на філіяльний фестин, який має вже свою довголітню традицію у Борщеві, з найдальших закутин повіту численні групи людей, які кожного року мають змогу на такому фестині побачити все нову атракцію. В цьому році атракцією були національні танки з Нагкова та Скали молодих дівчат і хлопців, що по мистецьки їх виконували, даючи наглядний доказ, що ті всі модні танги не можуть опертися красі таки наших рідних танків. Найбільше зацікавлення викликали перегони наколесників, до яких вже перед фестином зголошувалися з повіту наші молоді хлопці. Перегони з перешкодами, в яких узяли участь найкращі з повіту та Борщева, емоціонували людей з поодиноких сіл, бо кожне село хотіло, щоб його мешканець-роверист взяв першу нагороду. Та першу нагороду взяв Підгірний Михайло зі Скали, а другу Дроздовський Ярослав з Борщева. Зате старші товпилися коло льосів фантової льотерії, де пороввішувано багато принадних фантів, якими Окружний Союз Кооператив у Борщеві обдарував філію (ріжними матеріялами, шкірами і т. п.) читальні в Бурдяківцях та Іванкові обдарували філію телятком та бараном. Відмінно від попередніх років виділ філії і комітет станув на становищі, щоб переломити традицію і до буфету не давати пива — на стид перед селом, до вже тепер воно тратить право громадянства. І дійсно, содова вода та лімоняда заступили його краще і присутні були більше вдоволені, як передше. Села, в котрих ще це не ввійшло у звичай, повинні взяти собі це за приклад і свій тяжко запрацьований гріш не топити у пиві, а обертати його на корисніші потреби. Аранжерам такої акції належиться подяка і признання.

СПОРТ.

УКРАЇНА — РКС.

Змагання за мистецтво Окружної Ліги між обома дружинами відбудуться в неділю 27. ц. м. **в год. 11.30 перpredполуднем.**

В минулих двох роках змагання з РКС-ом були для чорно-червоних твердим горіхом, що його важко було перегрьзти. Тому теж можна сподіватися, що й тепер РКС буде небезпечним противником та що Україна мусітиме заграти дуже жертвенно й амбітно, щоб продолати опір робітників.

СЯН — СТШЕЛЕЦ.

Сян виїздить у неділю до Борислава на змагання з тамошнім Стшельцом. Завдання перемиської дружини не буде легке, бо новик О. Л. завжди є небезпечним противником на своїм грищі навіть для найкращих дружин. Та сама на виїздах сяновики виказують якнайбільшу амбіцію та жертвенність і тому повинні ці змагання вирішити у свою користь.

ТЕАТРИ

Великий Театр.

Четвер 24. 8. год. 20 „Багряні рожі".
Пятниця 25. 8. год. 20 „Оборона Ксантипи".
Субота 26. 8. год. 20 „Багряні рожі".
Неділя 27. 8. год. 16 „Багряні рожі"; год. 20 „Парижанка".

Театр Ріжнородностей.

Нечинний.

Український Театр ім. І. Котляревського

НАДВІРНА:
24. 8. Маруся Богуславка.
25. 8. Гуцулка Ксеня.
26. 8. Муза на офсайді.
27. 8. Тополя.
28. 8. Царица Гуаїї.
29. 8. Шаріка.
30. 8. Циганське кохання.
31. 8. Кирка з Льолсо.
З Надвірної їде театр до Коломиї і Станиславова.

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).

СОЛОТВИНА:
24. 8. Ковашевич-Сагайдачний
25. 8. Люди на кризі.
26. 8. Сісі.
27. 8. Гриць.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ГОРОДЕНКА:
29. 8. Дай серцю волю.
30. 8. За молдавський престіл.
31. 8. Вельможна пані Кочубеїха.

ЗАЛІЩИКИ:
1. 9. Дай серцю волю.
2. 9. Сорочинський ярмарок.
3. 9. За молдавський престіл.
4. 9. Вельможна пані Кочубеїха.

КІНА.

АМПІР: „Таємний сліпець", „Право жінки".
АПОЛЬО: „Пісеньмер Заходу" (Нельсон Еді).
АТЛЯНТИК: „Суперниці".
БАЯКА: „Льюіс ясновельможної пані" і колір. додаток.
БАЛТИК: „Пригоди Томи Соєра".
ВАНДА: „Роберт і Бертран".
ҐРАЖИНА: „Палкі серця", „Поверх вище".
ЕВРОПА: „Перемога стихії"
КАСИНО: „Весело живемо".
КОПЕРНИК: „Франкенштайнів син".
МАРУСЕНЬКА: „Син кантора".
МЕТРО: „Плинне золото", „Донька Шангаю".
МУЗА: „Життєві розчарування".
МІРАЖ: „Льорд Джеф", „7-ме небо".
ПАКС: нечинне.
ПАЛЯС: „Циганські мельодії".
РАЙ: „Сиґнали".
РІЯЛЬТО. „Затаннюємо".
РОКСІ: „Зоряна ескадра", „Їх експедиція шофер".
СВІТ: „Сліпий завулок", „24 години кохання".
СВЯТОВИД: „Царський кур'єр", „Лінові пустині".
СТИЛЕВЕ: „Коли Маделейн" і ревія.
ТОН: „Пенні", „В огні стрілен".
УТІХА: „У Давсоновій крийівці" та ревія.
ХИМЕРА: „Рева" (Справа 777).

ФОТОПЛЯСТІКОН (пл. Марійська ч. 5): „Царська Росія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО

Четвер, 24. серпня 1939.

6.56 Сиґнал, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 7.45 Марші у вик. військ. орх., 8.20 Спортова гутірка, 11.57 Сиґнал, 12.03 Полуднева авдиція, 13.00 Популярна музика з пл., 13.40 Концерт бажань, 14.25 Господарські вістки, біржа, 14.45 Географічна загадка, авд. для молоді, 15.05 Популярна музика у вик. орх., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Пополудневий денник, 16.10 Актуальні гутірки, 16.20 Мішаний хор, 16.45 Аматорська фотографія, 17.00 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, програма на завтра, 17.10 Сопран, баритон, форт., 17.45 Захорівня безбог, 18.00 Бетовенові квартети, пл., 18.25 Форт. музика, 19.00 Великі морські мандрівки Остоїв розвуки (вийняток із Дефо), 19.20 Муз. огляд, 19.30 Симф. музика XX. століття, пл., 20.15 Резерва, 20.25 Оповідання Кап. Тетмасон, 20.35 Комунікати О. П. Л., 20.40 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Скрипка, 21.20 Театр Уяви: Незвичайне життя редактора О'Браєна, 22.05 Верді: Фрагменти з „Реквієм", пл., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Пятниця, 25. серпня 1939.

6.56 Сиґнал, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.15 Клопоти та ради: „Моя дитина йде перший раз до школи", 11.57 Сиґнал, 12.03 Полуднева авд., 13.00 Розривкова музика з пл.; у перерві: Туристично-спорт. порадник, 13.25 Для сільських господинь: На порозі школи, ради, вістки, туристично-спортовий порадник, музика з пл., 14.10 Для молоді, 14.35 Господарські вістки, біржа, 14.45 Гутірка техніка з молоддю, 15.00 Орх., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Попол. денник, 16.10 Актуальна гутірка, 16.20 Музика з пл., 16.45 Гутірка з хорими, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, програма на завтра, 17.10 Плити з поясненнями, 18.00 Мельодії сонячної Ґелляди, муз. авд., 18.30 Камер. концерт у вик. смичк. квартету, 19.00 Переказ про Меркурія Смоленського, 19.20 Резерва, 19.30 Орх., тенор, скрипка, 20.15 Резерва, **20.25 Для села: Вже восени подбаймо про зимову пашу, в українській мові виголосить Інж. Оксана Дучимінська,** 20.40 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Симф. орх., хор, 22.35 Соната на клярнет і форт. оп. 120, ч. 1., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Субота, 26. серпня 1939

6.56 Сиґнал, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 7.45 Орх. мандолiністів, 8.15 Репортаж із живців, 11.57 Сиґнал, 12.03 Полуднева авд., 13.00 Орх., 14.00 З оперової музики, дуети з пл., 14.20 Із життя хліборобських організацій, 14.45 Театр Уяви для дітей: „Соловейко" Андерсена, з муз., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Пополудневий денник, 16.10 Актуальна гутірка, 16.20 Віольончеля, 16.50 Ц. О. П. тому 4000 літ, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, програма на завтра, 17.10 Танк. музика з пл.; у перерві в год. 17.20 „Піккольо-ніі", 17.50 Східні Торги у Львові, 18.00 Відгомони сили та слави, 18.10 Розр. концерт, орхестра, пародії, пісеньки, рефрени, ксильофон, 19.00 Сімома морями до сімох горбів, радіоповість, 19.20 Резерва, 19.30 Гутірка, Що пишуть поляки із закордону, 20.00 Капеля, спів, авд., 20.25 Гутірка зі слухачами, 20.35 Спортові льокальні вістки, Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.02 Трансм. зі Швайцарії: Святочний реситаль Вен. Джілі, в супр. форт., 21.25 Сальон. музика з пл., 21.50 Дальша частина фестівалю зі Швайцарії, 22.20 Танк. музика з пл., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Українське громадянство домагається збільшення українських радіоавдицій.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 24. серпня 1939.

БЕРЛІН 19.15 Брамс: Соната а-дур оп. 100 на скр. і форт., БІЛГОРОД 19.05 Циг. орх., 20.00 Гумор, 21.10 Нар. пісеньки, 22.15 Танк. музика, БУДАПЕШТ 18.00 Танк. музика, 22.00 Циг. музика, ВІДЕНЬ 20.15 Оп. музика, 20.45 Театр, ГІЛЬВЕРЗУМ І. 19.55 „Фігарове весілля" оп. Моцарта, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.15 Трактонiюм, 18.20 Пісеньки, 20.15 Симф. концерт, ЛЬОНДОН РЕДЖ 18.45 Англ. нар. музика, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 21.00 Симф. концерт, ПРАГА 15.00, 16.00, 17.10 Легка і танк. музика, РАДІО ПАРІ 20.30 Форт. реситаль Альфр. Корто (Вебер, Шуберт, Мендельсон), 22.15 Пісні, РИМ 20.30 Скрипка, 21.00 „Джоконда" оп. Понкієлія, СОФІЯ 18.15 Популярний концерт, 20.50, 21.25, 21.40 Легка музика.

Пятниця, 25. серпня 1939.

БЕРЛІН 15.00 Весела музика, 18.00 Фільм. мельодії, 20.15 Штравсові твори, 21.10 Сцена, БІЛГОРОД 19.05 Популярні мельодії, 22.15 Скрипка, БУДАПЕШТ 17.40 Орх., 19.25 Мадярські мельодії, 21.05 Форт. реситаль Г. Каролін, 22.00 Танк. музика, ВІДЕНЬ 18.30 Давня музика на давніх інструментах, 21.00 Симф. концерт, (болгарська і німецька музика), 22.30 Розр. музика, ГАМБУРҐ 19.00 „Севільський цирульник" оп. Россіні, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Розр. концерт, 18.00 Клясична камер. музика, 20.45 Чар голосу, 22.20 Бах: Соната на 7 дутих інстр., ЛЯЙПЦІҐ 17.20 Гітара, 21.10 Концерт військ. орх., ПАРІ ПТТ 18.05 Пісеньки, ПРАГА 18.30 Хор, 19.20, 20.10 Легка музика, РАДІО ПАРІ 18.15 Давня хор. музика, 20.15 Скрипка, 20.30 „Невідомий танцюрист" ком. Трістана Бернара, РИМ 20.30 Симф. музика, 21.30 Симф. концерт під дир. Масканія, СОФІЯ 18.00, 22.00 Легка і танк. музика, 19.15 „Лукія в Ляммермурі" оп. Доніцетія.

Субота, 26. серпня 1939.

БЕРЛІН 15.30 Нар. пісеньки, БІЛГОРОД 19.05 Нар. мельодії, 20.00 Військ. орх., 21.10 Нар. пісеньки, БУДАПЕШТ 19.25 Циг. музика, 21.00 Трансм. з Люцерни: Спів. реситаль Вен. Джілі, 22.20 Джез, ВІДЕНЬ 19.00 Веселий кінець тижня, ГАМБУРҐ 20.15 „Царевич" оп. Легара, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Розр. авд. з муз., 20.15 Оперова й оперетова музика, КЕЛЬН 16.00 Веселі старі й нові мельодії, МІЛЯНО 21.00 „Турандот" оп. Пуччінія, ПРАГА 18.30 Легка музика, 20.00 Кабарет, РАДІО ПАРІ 19.30 Моцартові сонати, 20.30 Спів, 21.05 Трансм. з Люцерни, РИМ 20.30 Хвилина музики, 22.30 Форт., СОФІЯ 18.00 Популярний концерт, 18.30 Мандоліни, 19.00 Вок. концерт, 20.50 21.40 Легка музика.

Оповістки.

Вп. П. мец. Іван Чернявський в Коломиї зложив на Рідну Школу квоту 30 зол. за участь хору в похоронах бл. п. **Олени Чернявської** під проводом В. П. проф. Николишина в дні 4. 8. 1939. Старшина Кружка Р. Ш. У. П. Т. в Коломиї складає сердечну подяку Вп. Жертводавцеві. 1604 1—1

Біржа

Львів, 23 серпня 1939.

ГРОШІ.

Бельги бельг. 90·30—90·72 Доляри америк. 5·30·50—5·33·00. Доляри канад. 5·29·00—5·32·00 Фльор. гол. 284·00—286·31 Франки франц 14·16—14·16. Франки шв. 120·40—120·65 Фунти англ. 25·00—25·00, Ґульд. гдан. 99·75—100·25 Кор. данськ. 111·53—111·53. Корони норв. 125·57—125·57 Корони шведські 128·72—128·77, Ліри іт. 19·00—19·00. Марки фінляндські 10·75—11·02, Марки нім. срібні 86·00

ЦІНИ ЗБІЖЖЯ.

Львів, 23. серпня.

Пшениця оборот: 1166 тон, тенденція спокійна, ячмінь оборот 181 тон тенд. спок., овес оборот 82 тон, тенд. спокійна. Оборот загальний 5.596 тон. Висівки пшен. грубі 9—9.25, пшен. мілкі 9·25—9·75, висівки житні 7.75—8·00.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 23. серпня 1939.

За 1 кг. масла дес. бльок без оп.	[illegible]·85
За 1 кг. масла дес. бочк. з опак.	2·90
За 1 кг. масла експ. з оп. дає зачет	2·90
1 л. молока	[illegible]·15
1 кг. яєць	[illegible]·[illegible]5

Тенденція на масло і молоко слаба, на яйця сильна

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. С-ки „Діло". Львів, Ринок 10.